

Računovodstvo obrtnika- primjer šumarskog obrta

Antunović, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:228819>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-29**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Martina Antunović

RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA – PRIMJER ŠUMARSKOG OBRTA

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2016.

Martina Antunović

RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA – PRIMJER ŠUMARSKOG OBRTA

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove računovodstva II
Mentor: mr.sc. Dubravka Krivačić
Matični broj studenta: 0621612044

Karlovac, listopad 2016.

ZAHVALA

Prije svega izrazit ću nekoliko riječi zahvale onima koji su bili uz mene tijekom studija i pri izradi ovoga rada.

Bila mi je neizmjerne čast surađivati sa mentoricom mr.sc. Dubravkom Krivačić, koja me strpljivo savjetovala, prenosila mi svoje znanje i sugestije, i znatno olakšala izradu rada, stoga joj želim reći – od srca hvala.

Voljela bih zahvaliti i gospođi Mirjani Sabljarić, vlasnici RIF obrta za knjigovodstvo u Karlovcu, na velikodušnoj pomoći koja je unaprijedila kvalitetu izrade ovog završnog rada.

Svakako zahvaljujem kolegama na nezaboravnim studentskim danima, ostat ćete mi u lijepom sjećanju.

Goranu upućujem zahvalu za neizmjernu ljubav i podršku koju mi je pružio u usponima i padovima tijekom školovanja.

Najveća hvala mojim roditeljima na ljubavi, odricanju i upućivanju na pravi put, ovu diplomu posvećujem upravo vama. Braci i seki također hvala.

SAŽETAK

Poslovanje obrta zahtijeva pouzdano vođenje računovodstva koje računovodstveni znanstvenici definiraju kao logičko zaključivanje na temelju uspostavljenih načela pri čemu se evidentiraju ekonomske transakcije, svojevrsno planiranje, nadziranje i analiza kretanja imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda, sastavljanje financijskih izvještaja ali i utvrđivanje financijskog rezultata poduzeća. Područje računovodstvenih sustava obuhvaća nekoliko oblika vođenja računovodstva prema pravnom obliku organizacije, međutim cilj ovoga rada je detaljno definirati računovodstvo obrtnika, temeljna obilježja, obveze i specifičnosti. Računovodstvo obrtnika zasniva se na jednostavnom knjigovodstvu, prema načelu blagajne te je regulirano zakonima, propisima i standardima. Šumarski obrti bave se iskorištavanjem prirodnih bogatstava zemlje, prodajom i zamjenom proizvoda dobivenih od šumarske djelatnosti u neprerađenom stanju. Obrtnici su obvezni plaćati porez na dohodak, prirez poreza na dohodak, porez na dobit i porez na dodanu vrijednost. Obrtnici koji obavljaju šumarsku djelatnost imaju mogućnost paušalnog oporezivanja dohotka od samostalne djelatnosti.

Ključne riječi: obrt, računovodstvo obrta, načelo blagajne, šumarski obrt, paušalno oporezivanje.

ABSTRACT

Business crafts require fiducially accounting whose accounting researchers defined as logical inference based on established principles whereat logging economic transactions, a kind of planning, monitoring and processing movement assets, liabilities, equity, income and expenditure, composition financial statements and also determination financial results of the company. Area accounting system includes a few forms of accounting according legal framework of companies, though object of this work is detailed define accounting of craftsmen, fundamental features, liabilities and specificities. Accounting of craftsmen is based on simple bookkeeping, according on the principle treasury bills and it is regulated on laws, regulations and standards. Crafts of forestry involved harvesting natural resources, sales and exchange products harvested forestry business in crude case. Crafts are obliged to pay income tax, local income tax, profit tax and value added tax. Crafts which are conducted by forest business have the option of lump sum taxation of income from on line business.

Keywords: craft, accounting of craftsmen, cashier principle, Forestry Crafts, lump sum taxation.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. POZICIONIRANJE RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA U KONTEKST RAČUNOVODSTVENIH SUSTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	3
2.1. Regulatorni okvir računovodstva poduzetnika.....	5
2.1.1. Zakon o računovodstvu.....	6
2.1.2. Računovodstveni standardi i načela.....	7
2.2. Regulatorni okvir računovodstva obrtnika.....	10
2.2.1. Obrtnici obveznici poreza na dohodak.....	12
2.2.2. Obrtnici obveznici poreza na dobit.....	13
3. TEMELJNA OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA	15
3.1. Knjigovodstvene isprave.....	15
3.2. Poslovne knjige.....	17
3.2.1. Knjiga primitaka i izdataka.....	18
3.2.2. Knjiga prometa.....	20
3.2.3. Evidencija o tražbinama i obvezama.....	21
3.2.4. Popis dugotrajne imovine.....	22
3.3. Utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak.....	24
4. PRAKTIČNI PRIMJERI IZ RAČUNOVODSTVA ŠUMARSKOG OBRTA.....	27
4.1. Samostalna djelatnost šumarstva u Republici Hrvatskoj.....	27
4.2. Poslovne knjige.....	27
4.3. Utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak.....	31
4.4. Utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost.....	34
4.4.1. Knjiga ulaznih i knjiga izlaznih računa.....	35
4.4.2. Obračun poreza na dodanu vrijednost.....	41
5. ZAKLJUČAK.....	44
LITERATURA.....	45
POPIS ILUSTRACIJA.....	47
POPIS PRILOGA.....	48

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Računovodstvo obrtnika u modernom poslovnom svijetu treba osigurati pouzdane i upotrebljive informacije sadašnjim ali i budućim korisnicima, koji mogu biti primjerice investitori ili kreditori. Stoga je primarna uloga računovodstva učinkovito prikupiti računovodstvene informacije kako bi se ostvarili organizacijski, financijski ali i drugi ciljevi obrtnika, odnosno obrta.

Računovodstvo znanstvenici nazivaju jezikom financijskog odlučivanja, ali prije svega računovodstvo je vještina koja omogućuje novčano izražavanje i interpretaciju poslovnih transakcija. Budući da zakonski propisi diktiraju različito vođenje računovodstva ovisno o vrsti poduzeća, računovodstveni sustav podijeljen je na računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja, poduzetnika, neprofitnih organizacija, proračuna i proračunskih korisnika. Specifičnost obrtnika u odnosu na druge oblike organizacija je vođenje jednostavnog, a ne dvojnog knjigovodstva te primjena načela blagajne prema kojem se knjiženje poslovnih primitaka i izdataka vrši po primitku odnosno po isplati novčanih sredstava. Obrtništvo svoj značaj u Republici Hrvatskoj odražava u činjenici da su obrtnici među najbrojnim gospodarskim subjektima koji su svojim radom očuvali tradiciju hrvatske povijesti i obrte pretvorili u suvremeni oblik poduzetništva.

Predmet ovoga rada je računovodstvo obrtnika s naglaskom na primjere iz obrta koji se bave pružanjem usluga u djelatnosti šumarstva. Navedene su i objašnjene glavne karakteristike i specifičnosti takvog oblika poslovanja. Cilj završnog rada je računovodstvo obrtnika predstaviti kao korisno sredstvo za uspješno poslovanje svake takve poslovne organizacije te prikazati specifičnost vođenja poslovnih knjiga obrtnika.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Završni rad izrađen je većim dijelom na temelju stručnih knjiga i priručnika, zakona i pravilnika te podataka preuzetih sa internetskih stranica. Istraživačke metode korištene pri izradi rada su metoda apstrakcije, metoda deskripcije i metoda analize. Metoda apstrakcije je misaoni postupak pomoću kojega se utvrđuje što je uopće tvorevina pojave koja se istražuje.

Ovom metodom izrađen je sadržaj rada, ali i pojedine cjeline rada. Deskriptivna metoda korištena je u teorijskom dijelu rada s ciljem upoznavanja s osnovnim pojmovima računovodstva obrtnika i pri definiranju njihovih temeljnih obilježja. Deskriptivna metoda predstavlja postupak jednostavnog opisivanja predmeta istraživanja. Metoda analize je metoda bez koje izrada završnog rada neće biti moguća, a predstavlja postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti raščlanjivanjem složenih misaonih tvorevina na njihove jednostavnije dijelove i elemente i izučavanje svakog dijela u odnosu na druge dijelove. Dakle, ovom metodom utvrđeni su oblik i sadržaj poslovanja obrtnika s računovodstvenog aspekta, te mogućnosti i pravci istraživanja zadane teme.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Struktura ovog rada podijeljena je na pet cjelina, uključujući uvod i zaključak. Cilj uvodnog dijela je definirati predmet istraživanja, ciljeve istraživanja, metode istraživanja, izvore podataka korištenih u istraživanju te je ukratko opisana struktura i sadržaj rada. Drugo poglavlje utvrđuje regulatorni okvir računovodstva poduzetnika i računovodstva obrtnika, definiran je Zakon o računovodstvu, računovodstvena načela i standardi, te su definirani obrtnici obveznici poreza na dohodak i obrtnici obveznici poreza na dobit. U trećem poglavlju rada teoretski su obrađene poslovne isprave i poslovne knjige obrtnika, utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak. Četvrto poglavlje predstavlja istraživački dio rada. U ovom poglavlju navedeni su praktični primjeri iz računovodstva šumarskog obrta, za bolje razumijevanje i shvaćanje tematike. Prikazane su poslovne knjige koje se javljaju u poslovanju takvog oblika obrta, kao i postupak utvrđivanja dohotka i obveze poreza na dohodak, te je obrađeno utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost. Rad završava petim poglavljem koje se odnosi na zaključak rada u kojem su navedeni rezultati i spoznaje do kojih se došlo pisanjem rada.

2. POZICIONIRANJE RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA U KONTEKST RAČUNOVODSTVENIH SUSTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U poslovanju svake poslovne organizacije neizostavno je računovodstvo koje predstavlja temelj poslovnog odlučivanja. Naziva se i jezikom poslovanja te je jedno od najvažnijih područja ekonomije. Svrha računovodstva je pružanje informacija korisnih za donositelje odluka u poslovnom subjektu.

Računovodstvo se definira kao zaokruženi sustav znanstvenih metoda i tehnika evidentiranja i količinskog iskazivanja poslovnih događaja koji su bar djelomično financijske naravi i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata.¹ Računovodstveni sustav može se definirati kao skup metoda i sredstava koje koriste subjekti za procesuiranje transakcija zasnovanih na poduzetim ekonomskim aktivnostima.² Osnovne funkcije svakog sustava računovodstva su evidencija efekata poslovnih transakcija, razvrstavanje efekata sličnih transakcija te sažimanje i izvještavanje o tim transakcijama.

Struktura računovodstvenog sustava varira od jednog do drugog poslovnog subjekta, ovisno o potrebama poslovne organizacije za računovodstvenim informacijama te izvorima koji su dostupni za rad poslovnog subjekta. Međutim, osnovna svrha računovodstvenih sustava ostaje ista: dostići organizacijske potrebe za računovodstvenim informacijama što je efikasnije moguće.³

U Hrvatskom računovodstvenom sustavu Zakonski⁴ su regulirana četiri temeljna sustava računovodstva:

1. računovodstvo poduzetnika,
2. računovodstvo neprofitnih organizacija,
3. računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika, i
4. računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja.

Računovodstvo poreza čini komplementarnu dopunu nabrojenim sustavima te je regulirano posebnim pravilnicima, zakonima i uredbama. Primjena troškovnog računovodstva,

¹ Žager, K., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 44.

² Prilagođeno prema: Belak, V.: Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens, Zagreb, 2012., str. 7.

³ Meigs, R. F., Meigs W. B.: Računovodstvo-temelj poslovnog odlučivanja, MATE, Zagreb, 1999., str. 274

⁴ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15

menadžerskog računovodstva, računovodstva odgovornosti i sličnih sustava nije zakonom obvezna, već su interna odluka svake poslovne organizacije.

Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja primjenjuje se kod svih obrtnika, s obrtom izjednačenih djelatnosti i slobodnih zanimanja koji nisu po svojoj volji ili sili zakona prešli na oporezivanje dobiti.

Temelj računovodstva obrtnika i slobodnih zanimanja je Zakon o porezu na dohodak.⁵ Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja utemeljeno je i na moderniziranoj varijanti jednostavnog knjigovodstva. Dakle, osnovna razlika između računovodstva obrtnika i slobodnih zanimanja te ostalih oblika računovodstva prema pravnom obliku poslovnog subjekta je u tome što sustav računovodstva obrtnika obvezuje poslovne subjekte na plaćanje poreza na dohodak. U računovodstvu obrtnika, za razliku od drugih oblika poduzeća, djeluju fizičke osobe. Navedene razlike radi bolje preglednosti svrstane su u tablicu 1, i predstavljaju poziciju računovodstva obrtnika u kontekstu računovodstvenih sustava u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Pozicioniranje računovodstva obrtnika u kontekst računovodstvenih sustava u Republici Hrvatskoj

Izvor: Žager, K.: Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2013., str. 50.

⁵ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

Današnji računovodstveni sustavi u Republici Hrvatskoj temelje se na moderniziranom i usavršenom jednostavnom knjigovodstvu, dvojnomo knjigovodstvu te kameralnom odnosno konstantnom knjigovodstvu. Svi su ti knjigovodstveni sustavi prošli određeni razvojni put. Kameralno knjigovodstvo smatralo se varijantom jednostavnog knjigovodstva razvijenom za praćenje ekonomskih aktivnosti države i njezinih lokalnih zajednica i institucija. Konstantno knjigovodstvo predstavlja pokušaj da se uvođenjem dvojnog knjigovodstva unaprijedi kameralno knjigovodstvo.⁶

2.1. Regulatorni okvir računovodstva poduzetnika

Preduvjet efikasnog funkcioniranja poslovne organizacije je vjerodostojno i precizno računovodstvo definirano računovodstvenom regulativom koju čine zakoni, standardi, pravilnici i drugi propisi za vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje financijskih izvještaja, vrednovanje ili uopće propisivanje računovodstva.⁷

Računovodstveni sustav poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj definiran je sljedećim regulativama:

- Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI),
- Međunarodni računovodstveni standardi (MRS),
- Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI),
- Zakon o računovodstvu,
- Zakon o reviziji,
- Porezni zakoni,
- Pravilnik o registru godišnjih financijskih izvještaja, i
- Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja.

Računovodstveno reguliranje poduzeća odraz je procesa globalizacije ekonomije. Tako su zakoni, nadzakonski propisi i računovodstveni standardi rezultat procesa harmonizacije računovodstvene regulative. Razvoj modela računovodstvene harmonizacije predstavlja svjetski računovodstveni proces koji danas nije opcija već imperativ.⁸

⁶ Belak, V.: op.cit., str. 2.

⁷ Prilagođeno prema: Hegarty J., Accounting for the Global Economy: Is National Regulation Doomed to Disappear?, American Accounting Association, Accounting Horizons, 1997., str. 75. - 90.

⁸ Ibidem, str. 79.

2.1.1. Zakon o računovodstvu

Zakon o računovodstvu uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjenu standarda financijskog izvještavanja i tijela za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnje financijske izvještaje i konsolidaciju godišnjih financijskih izvještaja, reviziju godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjeg izvješća, javnu objavu godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih financijskih izvještaja, te obavljanje nadzora.⁹ Zakon o računovodstvu prvi je puta donesen 1993. godine te je do današnje verzije nekoliko puta bio mijenjan zbog usklađivanja s Četvrtom i Sedmom Direktivom Europske Unije, te uključivanja u proces harmonizacije hrvatskog računovodstva s Europskim.

Osnovni zakon koji definira područje računovodstva svih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj upravo je Zakon o računovodstvu, čija je posljednja verzija uz određene izmjene usvojena 2015. godine. Isti zakon poduzetnike dijeli u četiri kategorije: mikro poduzetnike, male, srednje i velike poduzetnike. Kriterij za podjelu su iznos ukupne aktive, iznos prihoda i prosječan broj radnika tijekom poslovne godine. Kriteriji za klasifikaciju poduzetnika prikazani su u narednoj tablici.

Tablica 2. Klasifikacija poduzetnika

Element podjele	MIKRO PODUZETNICI (prelaze dva od tri elementa)	MALI PODUZETNICI (ne prelaze dva od tri elementa)	SREDNJI PODUZETNICI (prelaze dva od tri elementa za male, ne prelaze dva od tri za velike)	VELIKI PODUZETNICI (prelaze 2 do 3 elementa)
Ukupna aktiva	2.600.000,00	30.000.000,00	150.000.000,00	150.000.000,00
Prihodi	5.200.000,00	60.000.000,00	300.000.000,00	300.000.000,00
Prosječan broj zaposlenih	10	50	250	250

Izvor: Zakon o računovodstvu, Narodne novine, br. 78/15, 134/15

⁹ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15

Godišnja financijska izvješća poslovnih subjekata sukladno Zakonu o računovodstvu¹⁰ su:

- bilanca,
- račun dobiti i gubitka,
- izvještaj o novčanom tijeku,
- izvještaj o promjenama kapitala, i
- bilješke uz financijske izvještaje.

Mali poduzetnici imaju obvezu sastavljanja bilance, računa dobiti i gubitka te bilješki uz financijske izvještaje a ostali poduzetnici uz navedene izvještaje moraju sastavljati i izvještaj o novčanom tijeku i izvještaj o promjenama kapitala. Svi poduzetnici sukladno Zakonu o računovodstvu moraju javno objavljivati financijske izvještaje te voditi Registar godišnjih financijskih izvještaja (RGFI) u elektronskom obliku.

Poslovni subjekti koji vode računovodstvo poduzetnika sastavljaju bilancu i račun dobiti i gubitka temeljem minimalnih pozicija propisanih Zakonom o računovodstvu. Pri priznavanju prihoda i rashoda primjenjuju načelo nastanka događaja, odnosno događaji se evidentiraju u trenutku ispostavljanja računa, a ne u trenutku naplate potraživanja.

Prema vrstama poduzetnika, računovodstvo poduzetnika je podijeljeno na računovodstvo poduzeća, računovodstvo banaka i drugih financijskih organizacija te računovodstvo osiguravajućih i neosiguravajućih društava.¹¹

2.1.2. Računovodstveni standardi i načela

Računovodstvena načela i računovodstveni standardi nastali su razvojem društva i svjetskog gospodarstva koji su nametnuli potrebu za ujednačenosti pri iskazivanju pokazatelja stanja i poslovnog rezultata. Računovodstvena načela označavaju temelj za utvrđivanje standarda u pogledu metoda obuhvata, računovodstvenog prezentiranja i procesiranja podataka i informacija.¹²

¹⁰ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15

¹¹ Belak, V.: Profesionalno računovodstvo-prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str. 17.

¹² Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:

<http://web.efzg.hr/dok/RAC/vvasicek//RA%C4%8CUNOVODSTVENI%20KONCEPTI%20%20NA%C4%8CLA%20I%20STANDARDI.%20ZOR%202016.pdf> (28.9.2016.)

Računovodstvena načela definiraju se kao „temeljna pravila koja upotrebljavaju poslovni subjekti u prezentiranju financijskih informacija“¹³. Najznačajnija općeprihvaćena računovodstvena načela su: načelo nastanka događaja, načelo dosljednosti i načelo kontinuiranosti.¹⁴ Načelo nastanka događaja ili načelo razgraničenja podrazumijeva priznavanje učinaka ekonomskih transakcija, odnosno poslovnih promjena u trenutku nastanka, a ne u trenutku kada se primi ili isplati novac, odnosno novčani ekvivalent.¹⁵ Načelo dosljednosti nalaže dosljedno primjenjivanje računovodstvenih politika na prijelazu iz jednog u drugo obračunsko razdoblje, čime se izbjegava različitost u iskazivanju poslovnih rezultata.¹⁶ Ako se rezultat poslovanja mijenja zbog promjene određenog pravila pri utvrđivanju rezultata to treba objaviti u financijskim izvještajima kako korisnici ne bi zaključili da promjena poslovnog rezultata proizlazi iz promjene kvalitete poslovanja.¹⁷ Načelo kontinuiranosti podrazumijeva neograničeno poslovanje poslovanja nakon osnutka, što znači da postoji pretpostavka uspješnosti.

Zakon o računovodstvu na nacionalnoj razini obvezuje poslovne subjekte na primjenu računovodstvenih standarda financijskog izvještavanja koji označavaju „dogovorena pravila o pripremanju, priznavanju ili vrednovanju i prezentaciji računovodstvenih stavki poslovnog subjekta.“¹⁸ Osim MSFI, koji uključuju i Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), hrvatski poslovni subjekti pri sastavljanju financijskih izvještaja koriste i Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (HSFI), čija je primjena obvezna za mala i srednja poduzeća. Od početka izdavanja međunarodnih standarda brojni su standardi doživjeli promjene, spojeni su s nekim drugim standardom ili su ukinuti, dok su neki postali nacionalni računovodstveni standardi. U tablici 3 prikazani su aktualni Međunarodni standardi financijskog izvještavanja razvrstani u 13 poglavlja.

¹³ Grupa autora (Redakcija D. Gulin i L. Žager): op. cit., str. 38.

¹⁴ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 14.

¹⁵ Ibidem

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Grupa autora (Redakcija D. Gulin i L. Žager): op. cit., str. 41.

¹⁸ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga:

<http://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (5.9.2016.)

Tablica 3. Struktura Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

MSFI 1	Prva primjena MSFI-a
MSFI 2	Isplate s temelja dionica
MSFI 3	Poslovna spajanja
MSFI 4	Ugovori o osnivanju
MSFI 5	Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
MSFI 6	Istraživanje i procjena vrijednosti mineralnih resursa
MSFI 7	Financijski instrumenti i objavljivanja
MSFI 8	Poslovni segmenti
MSFI 9	Financijski instrumenti: objavljivanje
MSFI 10	Konsolidirani financijski izvještaji
MSFI 11	Zajednički pothvati
MSFI 12	Objavljivanje interesa u drugim subjektima
MSFI 13	Fer vrijednost

Izvor: Žager, K.: Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2013., str. 98.

MSFI-i su prije svega usmjereni financijskom izvještavanju profitnog sektora. U tom smislu njihova je zadaća zadovoljiti informacijske potrebe širokog spektra korisnika financijskih izvještaja. Upravo zbog toga, MSFI-i predstavljaju izrazito kompleksne i opsežne standarde koji su prvenstveno usmjereni prema većim i složenijim poslovnim sustavima, a manje su prilagođeni potrebama malih i srednjih poslovnih subjekata. Dakle, male i srednje poslovne organizacije u različitim zemljama uglavnom primjenjuju nacionalna računovodstvena rješenja koja su mnogo jednostavnija u odnosu na Međunarodne računovodstvene standarde.¹⁹

HSFI su prilagođeni hrvatskoj poreznoj i računovodstvenoj praksi te ih primjenjuju mali i srednji poslovni subjekti. Cilj hrvatskih računovodstvenih standarda nije samo pružiti informaciju o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja ili o ostvarenim novčanim tokovima u poslovnoj organizaciji, već oni imaju za cilj i zadovoljenje javnog interesa, na način da informacije prezentirane u financijskim izvještajima budu kvalitetne, transparentne i

¹⁹ Žager, K.: Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2013., str. 99.

komparabilne na međunarodnoj razini.²⁰ HSFI su strukturirani u 17 poglavlja prikazanih u tablici 4. U pojedinim područjima manje su fleksibilni i zahtjevniji od MSFI-a . HSFI-i se nisu mijenjali od njihova donošenja.

Tablica 4. Struktura Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

HSFI 1	Financijski izvještaji
HSFI 2	Konsolidirani financijski izvještaji
HSFI 3	Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogrešaka
HSFI 4	Događaji nakon datuma bilance
HSFI 5	Dugotrajna nematerijalna imovina
HSFI 6	Dugotrajna materijalna imovina
HSFI 7	Ulaganja u nekretnine
HSFI 8	Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
HSFI 9	Financijska imovna
HSFI 10	Zalihe
HSFI 11	Potraživanja
HSFI 12	Kapital
HSFI 13	Obveze
HSFI 14	Vremenska razgraničenja
HSFI 15	Prihodi
HSFI 16	Rashodi
HSFI 17	Poljoprivreda

Izvor: Sever, S.: Primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str. 15 i 16

2.2. Regulatorni okvir računovodstva obrtnika

Obrtnički način poslovanja reguliran je Zakonom o obrtu, kojim je obrt definiran kao „samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu sa zakonom, od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti, koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.“²¹ Osoba koja se bavi jednom ili više djelatnosti obrta naziva se obrtnik, posluje u vlastito ime i vlastiti račun. Pri obavljanju zakonski dopuštenih

²⁰ Žager, K., Smrekar, N., Oluić A.: op. cit., str. 53.

²¹ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13

gospodarskih djelatnosti može zapošljavati i druge osobe. Obrtnik za obveze obrta odgovara cjelokupnom imovinom obrta, a sve što mu je u posjedu izvan obrta ne spada u područje odgovornosti obrta.²²

Svaka fizička osoba koja je državljanin Republike Hrvatske može steći status obrtnika ukoliko je punoljetna te nije djelomično ili u potpunosti lišena poslovne sposobnosti. Osoba mora zadovoljavati opće zdravstvene uvjete te posebne ukoliko su zakonski propisani, treba imati i pravo korištenja prostora. Ne smije imati pravomoćnu sudsku presudu ili zaštitnu mjeru zabrane obavljanja obrta dok ta mjera traje.²³ Za sjedište obrta navodi se mjesto obavljanja djelatnosti, a ukoliko se obrtnička djelatnost obavlja na više mjesta, za sjedište obrtnik navodi samo jedno mjesto.

Za obavljanje slobodnih, vezanih i povlaštenih obrta obrtnik mora imati obrtnicu.²⁴ Za obavljanje povlaštenih obrta obrtnik mora imati i povlasticu, odnosno dozvolu. Obrtnicu izdaje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured grada na području u kojem će biti sjedište obrta, a povlasticu izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost utvrđena posebnim propisom, ovisno o djelatnosti obrta.²⁵

Svaki obrtnik ima zakonsko pravo na privremenu obustavu obavljanja djelatnosti obrta, u trajanju od jedne godine, koja se odobrava temeljem pismenog izvješća nadležnog suda. Obrtniku naime za vrijeme privremene obustave poslovanja teku obveze uplaćivanja doprinosa s osnova mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, a miruje obveza podmirenja poreza.²⁶

Prestanak obrta moguć je po sili Zakona ili odjavom. Utvrđuje ga nadležni županijski ured na temelju rješenja kojim se obrt briše iz obrtničkog registra. Prestanak obrta se utvrđuje najranije s datumom zaprimanja zahtjeva za odjavu, nije ga moguće odjaviti unatrag.²⁷

²² Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13

²³ Ibidem

²⁴ Ibidem

²⁵ Ibidem

²⁶ Grupa autora (Redakcija Antunović, Ž.): op. cit., str.17.

²⁷ Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13

2.2.1. Obrtnici obveznici poreza na dohodak

Oporezivanje dohotka, zbog svoje fiskalne, ekonomske i socijalne uloge, neprekidno je izloženo određenim reformama, i te stalne izmjene mogu se svrstati kao prva zajednička karakteristika sa drugim oblicima oporezivanja.²⁸ Druga takva zajednička karakteristika ogleda se u složenosti sustava oporezivanja dohotka.²⁹

Obrtnici su porezni obveznici kao fizičke osobe koje ostvaruju dohodak, a ukoliko više osoba zajednički ostvaruje dohodak, svaka je osoba zasebni porezni obveznik za svoj udio u zajedničkom dohotku.³⁰ Dohodak je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju.³¹ Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.³²

Prema izvoru dohotka koji porezni obveznik ostvari u zemlji i inozemstvu, Zakon o porezu na dobit definira oporezivanje dohotka fizičkih osoba i to oporezivanje:³³

- dohotka od nesamostalnog rada,
- dohotka od samostalne djelatnosti,
- dohotka od imovine i imovinskih prava,
- dohotka od kapitala,
- dohotka od osiguranja, i
- drugih dohodaka.

Poreznu osnovicu poreza na dohodak čini dohodak od obrta umanjen za preneseni gubitak i osobni odbitak. Porez na dohodak plaća se na poreznu osnovicu po stopama od 12%, 25% i 40%.³⁴ Visina stope po kojoj se plaća porez na dohodak ovisi o visini ostvarenog dohotka, što je prikazano u tablici 5. Obrtnik može koristiti razne poticaje i olakšice - poticaje zapošljavanja, državnu potporu za obrazovanje i izobrazbu, poticaje za istraživanja i razvoj,

²⁸ Vašiček, V., Blažić, H., Šimurina, N.: op. cit., str. 70.

²⁹ Ibidem

³⁰ Prilagođeno prema: Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

³¹ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

³² Ibidem

³³ Ibidem

³⁴ Ibidem

poreznu olakšicu za područja posebne državne skrbi i brdsko-planinska područja te poreznu olakšicu za obavljanje djelatnosti na području Grada Vukovara.³⁵

Tablica 5. Stope plaćanja poreza na dohodak prema ostvarenom dohotku

Porezna stopa	Porezna osnovica mjesečno
12%	Do 2.200,00 kn
15%	na idućih 11.000,00 kn (od 2.200 – 13.200)
40%	iznad 13.200,00 kn

Izvor: Savjetodavna služba Hrvatske obrtničke komore: Vodič za poslovanje u obrtu, Zagreb, 2015., str. 32.

Oporezivanje unutar obrta je moguće vršiti prema Zakonu o porezu na dobit ili prema Zakonu o porezu na dohodak. Osnovne razlike između ta dva porezna sustava su u poreznim olakšicama, poreznim stopama te knjigovodstvenim i poreznim evidencijama. Osnovica poreza na dohodak je ostvareni dohodak koji je razlika između ostvarenih primitaka i izdataka jednog poreznog razdoblja, dok je osnovica poreza na dobit ostvarena dobit koji čini razlika između vlastitog kapitala uloženog u djelatost poduzetnika krajem i početkom razdoblja.³⁶

Fizičke osobe koje plaćaju porez na dohodak vode poslovne knjige po načelu jednostavnog knjigovodstva, bez upotrebe kontnog plana, čime se bilježenje poslovnih događaja znatno pojednostavljuje.³⁷

2.2.2. Obrtnici obveznici poreza na dobit

Stopa poreza na dobit iznosi 20%, a porezni obveznik dužan je plaćati predujam poreza na osnovi godišnje porezne prijave za prethodnu godinu, odnosno za prethodno porezno razdoblje. Obveznici poreza na dobit dužni su Poreznoj upravi dostaviti godišnju prijavu poreza na dobit s obračunatim porezom, i to najkasnije četiri mjeseca nakon isteka kalendarske godine.

³⁵ Porezna uprava Republike Hrvatske: www.porezna-uprava.hr (7.9.2016.)

³⁶ Prilagođeno prema: Antunović Ž., Poslovanje obrtnika-porezni, računovodstveni i pravni aspekt, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1996., str. 24.

³⁷ Ibidem, str. 25.

Porezni obveznik poreza na dobit je:³⁸

1. obrtnik kad ispunjava samo jedan od narednih uvjeta:

- ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kn,
- ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario dohodak veći od 400.000,00 kn,
- ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000 kn (prema nabavnoj vrijednosti dugotrajne imovine),
- ako je u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljavao više od 15 radnika.

2. obrtnik ako do kraja tekuće godine podnese pisani zahtjev nadležnoj ispostavi porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu da u idućoj kalendarskoj godini želi plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak. Rješenje kojim se usvaja zahtjev obvezuje poreznog obveznika sljedećih pet godina. U opravdanim slučajevima porezna uprava može odobriti i kraći rok prelaska s plaćanja poreza na dohodak na porez na dobit i obratno.

Ukoliko poduzetnik ne ispunjava niti jedan od navedenih uvjeta, može prema vlastitom zahtjevu umjesto poreza na dohodak plaćati porez na dobit. U tom slučaju dužan je predati pismeni zahtjev za plaćanje poreza na dobit nadležnoj ispostavi Porezne uprave prije početka kalendarske godine u kojoj želi plaćati porez na dobit, nakon čega Porezna uprava donosi rješenje o tome.³⁹

Prijava poreza na dobit sastavlja se u skladu s računovodstvenom pretpostvkom nastanka događaja. Zbog toga je u godini prijelaza nužno izvršiti određene korekcije, kako bi se osiguralo adekvatno utvrđivanje porezne osnovice, odnosno kako ne bi došlo do dvostrukog oporezivanja ili ispuštanja iz porezne osnovice pojedinih iznosa.⁴⁰

³⁸ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16

³⁹ Antunović Ž.: op. cit., str.26.

⁴⁰ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16

3. TEMELJNA OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA OBRTNIKA

Računovodstvo obrtnika je jedan od računovodstvenih sustava u Republici Hrvatskoj. Osnovno obilježje računovodstva obrtnika obveznika poreza na dohodak je primjena načela blagajne prilikom knjiženja primitaka kao prihoda i izdataka kao rashoda. Dakle, poslovni primici i izdatci utvrđuju se nakon primljenih uplata.

Poslovnim primitcima se smatraju sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.) koja imaju novčanu vrijednost i koju porezni obveznik primi obavljanjem obrtničke i druge djelatnosti koja se oporezuje kao obrt u poreznom razdoblju prema njihovoj tržišnoj vrijednosti.⁴¹ Poslovni izdaci su odljevi dobara s novčanom vrijednošću izvršeni radi ostvarivanja ili osiguranja primitaka tijekom poreznog razdoblja.⁴²

4.2. Knjigovodstvene isprave

Poslovne knjige obrtnika trebaju biti temeljene na vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama pomoću kojih računovodstvo prikuplja zabilježene podatke. Vjerodostojnim se ispravama smatraju samo one koje potpuno i istinito odražavaju poslovni događaj.⁴³

Knjigovodstvene isprave predstavljaju pisani dokaz o nastaloj poslovnoj promjeni, odnosno ekonomskoj transakciji, te služe kao temelj za evidentiranje podataka u poslovne knjige i kontrolu obavljanja poslovnih zahvata.⁴⁴ Svaka knjigovodstvena isprava sastavljena u klasičnom obliku mora sadržavati sljedeće osnovne elemente:⁴⁵

- naziv i adresu izdavatelja isprave,
- naziv i redni broj isprave,
- datum i mjesto izdavanja isprave,
- kratak opis nastale poslovne transakcije,
- vrijednost poslovne transakcije, te
- potpis ovlaštene osobe i pečat izdavatelja isprave.

⁴¹ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

⁴² Ibidem

⁴³ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15

⁴⁴ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 75.

⁴⁵ Ibidem, str. 76.

Fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost u poslovanju se susreću s knjigovodstvenim ispravama kao što su: izvratci sa žiro-računa, zapisnici o ulaganju imovine, zapisnici o izuzimanju imovine iz obrta, obračuni zateznih kamata, zapisnici o sniženju ili povećanju cijena, primke zaduženja za vlastitu ili tuđu robu, ulazni i izlazni računi i dr.⁴⁶

Praktični primjeri iz računovodstva obrtnika objašnjeni su na obrtu kojemu su izmijenjeni osnovni podaci u svrhu zaštite podataka obrtnika, te će se isti nazvati „Šumarski obrt MM“. Navedeni je obrt u sustavu PDV-a, te je registriran u travnju 2008. godine. Porezni obveznik, vlasnik obrta, je nazvan Marko Marulić, a sjedište je na adresi Stjepana Radića 1, Karlovac.

Knjigovodstvene isprave s kojima se obrtnici najčešće susreću su ulazni i izlazni račun. Prema Zakonu o porezu na dohodak⁴⁷ svaki porezni obveznik je obvezan izdati račun za isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik. Slika 5 prikazuje sadržaj računa izdanog poreznom obvezniku, gdje su prikazani svi podaci koje račun mora sadržavati:⁴⁸

1. broj računa i datum izdavanja,
2. ime i prezime, adresu, OIB ili PDV ID poreznog obveznika – isporučitelja,
3. ime i prezime, adresu, OIB ili PDV ID poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara i obavljenih usluga,
5. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga,
6. jediničnu cijenu bez PDV-a odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
7. popuste ili rabate ako nisu uključeni u cijenu,
8. stopu PDV-a i iznos PDV-a razvrstan po poreznoj stopi, te
9. zbrojni iznos naknade i PDV-a.

⁴⁶ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 180. i 181.

⁴⁷ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04.,73/08.,80/10., 114/11., 22/12., 144/12., 120/13., 125/13., 148/13., 83/14. i 143/14.

⁴⁸ Cutvarić, M.: Vodič za primjenu poreza na dodanu vrijednost, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2016., str. 281.

Slika 5. Izlazni račun Šumarskog obrta MM

IZDAVATELJ RACUNA:		PLATITELJ RACUNA:				
Sumarski obrt MM Sječa, vuča, prijevoz i prodaja drvne mase Stjepana Radića 1 47000 Karlovac OIB: 12345678123 Web: www.sumarskiobrtmm.hr Tel: +385 (0)47 600 400		Uslužni obrt Forest Domobranska 2 47000 Karlovac OIB: 32187654321				
RACUN br. 1-68 U Karlovcu, dana 17.8.2015. Vrsta plaćanja: Plaćanje na transakcijski račun-u roku 7 dana						
R.br.	Naziv robe/usluge	Jed.mj.	PDV%	Količina	Cijena	Iznos
1	Usluga izvlake i sječe drva	m ³	25,00	200	100,00	20.000,00
2	Usluga prijevoza	km	25,00	50	12,00	600,00
Svega:						20.600,00 KN
+ PDV 25%:						4.120,00 KN
SVEUKUPNO:						24.720,00 KN
Slovim: dvadesetčetiritsućesedamstodvadesetkuna i nula lipa Molimo da uplatu izvršite na IBAN: HR4824000081111234567 Račun izdao: Marko Marulić						
PEČAT IZDAVATELJA						

Izvor: izradila autorica prema: Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04.,73/08.,80/10., 114/11., 22/12., 144/12., 120/13., 125/13., 148/13., 83/14. i 143/14.

3.2. Poslovne knjige

Poslovne knjige dužni su voditi svi porezni obveznici jer su one temelj za izradu poreznih izvješća te služe za utvrđivanje financijskog rezultata poslovanja.

Najvažnije poslovne knjige u računovodstvu obrtnika su:⁴⁹

- Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI),
- Knjiga prometa – blagajničkih primitaka (obrazac KPR),
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI),
- Evidencija o tražbinama i obvezama (Obrazac TO), i
- Ostale evidencije – ovisno o vrsti djelatnosti obrta.

⁴⁹ Cutvarić, M.: op. cit., str. 281.

Obrtnici koji su obveznici PDV-a moraju voditi još i:⁵⁰

- o Knjigu izdanih – izlaznih računa (IRA), i
- o Knjigu primljenih – ulaznih računa (URA).

3.2.1. Knjiga primitaka i izdataka

Obveza vođenja Knjige primitaka i izdataka utvrđena je odredbama članka 23. Zakona o porezu na dohodak,⁵¹ a sadržaj i oblik propisan je odredbama članka 34. Pravilnika o porezu na dohodak.⁵²

Knjiga primitaka i izdataka je evidencija o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima nastalim u poreznom razdoblju. Obrazac knjige primitaka i izdataka – KPI sastavni je dio Pravilnika o porezu na dohodak kojim je propisan i način vođenja knjige po pojedinim stupcima.⁵³

Slika 2. Obrazac KPI

Obrazac KPI														
KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA														
I. OPĆI PODACI O POREZnom OBVEZNIKU														
1. NAZIV DIELATNOSTI											ŠIFRA DIELATNOSTI			
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DIELATNOSTI														
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA														
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DIELATNOSTI														
II. PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA														
R. br.	NADNEVAK PRIMITKA/IZDATKA	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U PRIMICIMA	UKUPNI PRIMICI	IZDACI			PDV U IZDACIMA	IZDACI IZ čl. 22. st 1. t.1. i 5.	UKUPNO DOPUŠTENI IZDACI
				U GOTOVINI	NA ŽIRO - RAČUN	U NARAVI			U GOTOVINI	PUTEM ŽIRO-R AČUNA	U NARAVI			
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (5+6+7-8)	10	11	12	13	14	15 (10+11+12-13-14)

Izvor: Porezna uprava Republike Hrvatske: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci (10.9.2016).

⁵⁰ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

⁵¹ Ibidem

⁵² Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14, 136/15

⁵³ Antunović Ž., op. cit., str.77.

Obrazac KPI prikazan je slikom 2, iz koje je vidljivo da je sastavljen od dva dijela. U prvi dio unose se opći podaci o poreznom obvezniku kao što su naziv djelatnosti, ime i prezime oduzetnika, adresa i OIB poduzetnika te šifra djelatnosti. Drugi dio obrasca čine podaci o poslovnim primicima i izdacima, dakle unosi se redni broj poslovne promjene, nadnevak, broj/evi temeljnice, opis knjigovodstvene isprave, iznos primitaka u gotovini, iznos primitaka putem žiroračuna, primici u naravi, PDV u primicima te ukupni primici. Zatim se evidentiraju poslovni izdaci u stupcima 10, 11, 12, i 14, te ukupni izdaci u stupcu 15 Obrasca KPI. PDV u izdacima unosi se u 13. stupac.

Poslovni primici mogu biti:⁵⁴

- obveze po osnovi nabave dobara i usluga,
- obveze za primljene predujmove za dobra i usluge,
- pasivna vremenska razgraničenja,
- dugoročna rezerviranja,
- obveze po osnovi poreza na promet i obveze po osnovi sličnih poreza.

Kao poslovni izdaci javljaju se:⁵⁵

- zalihe,
- dani predujmovi za obrtna sredstva i usluge,
- potraživanja po osnovi prodane robe, dugotrajne imovine i usluga,
- aktivna vremenska razgraničenja,
- potraživanja za više plaćeni porez na promet.

Na kraju poreznog razdoblja (s 31. prosincem svake godine) odnosno pri prestanku djelatnosti tijekom godine, u Knjizi primitaka i izdataka porezni obveznik iskazuje i:⁵⁶

- izdatke otpisa (amortizacije) dugotrajne imovine, te
- primitke odnosno izdatke koji se knjiže u slučajevima prestanka poslovanja tijekom poreznog razdoblja ako se djelatnost ne nastavlja odnosno u slučaju prelaska s utvrđivanja dobiti na utvrđivanje dohotka tijekom poreznog razdoblja.

⁵⁴ Antunović Ž.: op. cit., str. 80.

⁵⁵ Ibidem

⁵⁶ Grupa autora (redakcija Gulin, D.): op. cit., str. 66.

Porezni obveznici koji obavljaju djelatnost samo na jednom mjestu nisu obvezni voditi Knjigu prometa ukoliko u Knjizi primitaka i izdataka podatke unose svakodnevno. Prema tome knjiga primitaka i izdataka može zamijeniti knjigu prometa – obrazac KPR ako je knjiga primitaka i izdataka dnevno ažurna.⁶¹

Slikom 3 prikazano je kako izgleda obrazac KPR. U prvi dio obrasca unose se opći podaci o poreznom obvezniku i podaci o poslovnoj jedinici, a drugi dio služi za unos podataka o dnevnom utršku u gotovini. Ti podaci su podijeljeni u sedam stavki. U prvu stavku se unosi redni broj, potom nadnevak u drugu stavku, broj temeljnice u treću, u četvrtoj stavki se opisuje isprava o gotovinskim primicima, u petu se upisuje iznos naplaćem u gotovini, a u šestom dijelu iznos naplaćen u čekovima i na samome kraju ukupan naplaćen iznos.

3.2.3. Evidencija o tražbinama i obvezama

Obveza vođenja Evidencije o tražbinama i obvezama utvrđena je odredbama članka 23. Zakona o porezu na dohodak,⁶² a njezin oblik i sadržaj detaljnije su određeni odredbama članka 37. Pravilnika o porezu na dohodak.⁶³

Evidencija o tražbinama i obvezama predstavlja evidenciju kojom se osiguravaju podaci o ispostavljenim i primljenim računima koji nisu naplaćeni odnosno plaćeni na način koji ima obilježja gotovinskog plaćanja (u gotovini i čekovima).⁶⁴

Obrazac TO prikazan je slikom 4, gdje je vidljivo da mora sadržavati podatke o poreznom obvezniku u uvodnom dijelu te podatke o broju i datumu računa i njegovom iznosu, nazivu kupca odnosno dobavljača te podatke o datumu plaćanja odnosno naplate računa i plaćenom ili naplaćenom iznosu.

Porezni obveznici koji vode knjige ulaznih i izlaznih računa prema primljenim i izdanim računima u skladu s propisima o porezu na dodanu vrijednost nisu obvezni voditi Evidenciju

⁶¹ Antunović Ž.: op. cit., str. 85.

⁶² Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

⁶³ Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14, 136/15

⁶⁴ Grupa autora (redakcija Gulin, D.): op. cit., str. 70.

o tražbinama i obvezama.⁶⁵ Međutim, porezni obveznici koji knjige ulaznih i izlaznih računa propisane Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost vode prema plaćenim odnosno naplaćenim računima, obvezno vode i evidenciju o tražbinama i obvezama.⁶⁶

Slika 4. Obrazac TO

EVIDENCIJA O TRAZBINAMA I OBVEZAMA											Obrazac TO	
I. PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU												
1. IME I PREZIME:												
2. ADRESA:												
3. NAZIV I ADRESA DJELATNOSTI:												
II. PODACI O TRAZBINAMA I OBVEZAMA												
R. BR.	KUPAC/DOBAVLJAČ	IZLAZNI RAČUNI					ULAZNI RAČUNI					
		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	PLAĆENO		
NADNEVAK	IZNOS				NADNEVAK	IZNOS						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Izvor: Porezna uprava Republike Hrvatske: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci (10.9.2016.)

3.2.4. Popis dugotrajne imovine

Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje otpisa (amortizacije) dugotrajne imovine u koju se unose stvari i prava, ako njihove nabavne cijene odnosno nabavna vrijednost prelazi 3.500,00 kuna, a vijek uporabe dulji je od godine dana.⁶⁷ Stvari i prava čija je nabavna pojedinačna vrijednost manja od 3.500,00 kuna mogu se jednokratno iskazati kao izdatak, bez obzira na procijenjeni vijek trajanja, pa se stoga niti ne unose u Popis dugotrajne imovine.⁶⁸

Osobe koje obavljaju samostalne djelatnosti ustrojavaju Popis dugotrajne imovine na početku obavljanja djelatnosti, odnosno stjecanjem radnje, obrta, slobodnog zanimanja i ostalih samostalnih djelatnosti vode ga neprekidno tijekom obavljanja djelatnosti do potpunog otpisa

⁶⁵ Grupa autora (redakcija Gulin, D.): op.cit., str. 70.

⁶⁶ Ibidem

⁶⁷ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

⁶⁸ Ibidem, str. 71.

popisu dugotrajne imovine i nakon što je u cjelosti otpisana, a sve do trenutka prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja. Popis dugotrajne imovine prilaže se uz godišnju prijavu poreza na dohodak.⁷¹

3.3. Utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak

Porez na dohodak zauzima središnje mjesto u poreznim sustavima većine suvremenih država, i to ne samo zbog svoje iznimno velike financijske izdašnosti, nego i zbog širokih mogućnosti da se rabi kao pogodan instrument za ostvarenje nekih nefinancijskih ciljeva oporezivanja.⁷² Za taj se porez može reći da je skup za ubiranje, da utvrđivanje poreza često dovodi do zadiranja porezne vlasti u intimu poreznih obveznika te da primjena brojnih poreznih oslobođenja i olakšica ne samo da usložnjava postupak oporezivanja, nego nameće dvojbu o tome jeli porezni teret ravnomjerno raspoređen.⁷³

Oporezivanje dohotka zakonski je određeno sljedećim propisima:

- Zakon o porezu na dohodak,⁷⁴
- Pravilnik o porezu na dohodak,⁷⁵ te
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti.⁷⁶

Osnovne karakteristike poreza na dohodak su:⁷⁷

- predmet (objekt) oporezivanja: ukupni prihodi tj. dohodak poreznog obveznika,
- osnovica poreza na dohodak: neto dohodak,
- oporeziva porezna osnovica,
- povod oporezivanju: stečeni dohodak,
- porez na dohodak je direktan porez: plaća se prije i neovisno o trošenju dohotka, i
- subjekt oporezivanja: fizička osoba

⁷¹ Grupa autora (redakcija Gulin, D.): op. cit., str. 72.

⁷² Jelčić, B.: Porezi opći dio, Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, 2011., str. 113.

⁷³ Ibidem

⁷⁴ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15

⁷⁵ Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14, 136/15

⁷⁶ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne novine br. 143/06, 160/13

⁷⁷ Jelčić, B.: op. cit., str. 119. i 120.

Utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak kod samostalne djelatnosti obrta obračunava se na drugačiji način nego kod dohotka od nesamostalnog rada. Uplatu mjesečnih predujmova obrtnici vrše prema rješenju Porezne uprave koja određuje visinu predujma prema podacima iz prethodno obrađenih godišnjih prijava, odnosno podataka o poslovanju poreznog obveznika.⁷⁸

Dohodak od samostalne djelatnosti jednak je razlici između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka nastalih prilikom obavljanja nekog posla, pri čemu se poslovni primici utvrđuju po njihovoj tržišnoj vrijednosti, a obuhvaćaju i primitke ostvarene prodajom dugotrajne imovine namijenjene obavljanju samostalne djelatnosti, primitke od otuđenja ili likvidacije djelatnosti te izuzimanja i manjkove u smislu propisa o PDV-u iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore.⁷⁹

Tablica 6. Utvrđivanje porezne obveze dohotka od samostalne djelatnosti

+ Poslovni primici
- Poslovni izdaci
- Iznos plaća novozaposlenih osoba
- Iznos državne potpore za naukovanje a obrtnička zanimanja te državne potpore za obrazovanje i izobrazbu (sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu te drugim posebnim propisima)
- Iznos izdataka za istraživanje i razvoj
- Preneseni gubitak (najviše 5god)
= DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI
- Osobni odbitak
= POREZNA OSNOVICA (OPOREZIVI DOHODAK)
- Porez na dohodak
- Prirez
= NETO DOHODAK

Izvor: Vašiček, V., Blažić, H., Šimurina, N.: Računovodstvo poreza, Ekonomski fakultet – Zagreb, Zagreb, 2015. str.107.

⁷⁸ Vašiček, V., Blažić, H., Šimurina, N.: op. cit., str.107.

⁷⁹ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: op. cit., str. 519.

Utvrđivanje primitaka i izdataka prema načelu blagajne znači da se primici i izdaci utvrđuju na temelju stvarnog ulaza i izlaza novčanih sredstava. Iz toga proizlazi da obrtnik nije ostvario primitak za prodane proizvode, robu ili usluge u trenutku kada ih je isporučio ili obavio već tek kada ih je naplatio.⁸⁰

Porezno razdoblje utvrđivanja i oporezivanja poreza na dohodak je kalendarska godina. Iznimno, razdoblje oporezivanja može biti kraće od kalendarske godine u slučaju nastanka odnosno prestanka porezne obveze uslijed rođenja odnosno smrti poreznog obveznika.⁸¹

Razlika između naplaćenih poslovnih primitaka i plaćenih poslovnih izdataka čini ostvareni dohodak koji se oporezuje te unosi u propisani obrazac DOH – prijave poreza na dohodak. U svim obrnutim slučajevima, kada su poslovni izdaci veći od ostvarenih primitaka, ostvaruje se gubitak od obrta i slobodnih zanimanja.⁸² Gubitak znači da porezni obveznik mora nadoknaditi razliku državi, a u slučaju dobitka porezni obveznik ima pravo na povrat poreza.

Obveza podnošenja godišnje prijave poreza na dohodak od obrtničkih djelatnosti utvrđena je za sljedeće djelatnosti:⁸³

- obrte i s obrtom izjednačene djelatnosti
- slobodna zanimanja
- poljoprivredu i šumarstvo
- druge samostalne djelatnosti.

⁸⁰ Antunović Ž.: op. cit., str. 35.

⁸¹ Grupa autora (redakcija Gulin, D.): op. cit., str. 36.

⁸² Antunović Ž.: op. cit., str. 46.

⁸³ Grupa autora (urednica Jurić, Đ.): op. cit., str. 595.

4. PRAKTIČNI PRIMJERI IZ RAČUNOVODSTVA ŠUMARSKOG OBRTA

4.1. Samostalna djelatnost šumarstva u Republici Hrvatskoj

Svaki od oblika poslovne organizacije ima svoje prednosti pred drugima a kao glavne prednosti obrtničkog načina poslovanja mogu se navesti:

- vođenje poslovnih knjiga po načelu jednostavnog knjigovodstva,
- nema propisanog temeljnog kapitala,
- jednostavan postupak registracije i niski troškovi osnivanja, te
- jednostavnost izrade godišnje porezne prijave.

Pod pojmom djelatnosti poljoprivrede i šumarstva u poreznom smislu se podrazumijeva korištenje prirodnih bogatstava zemlje, te prodaja i zamjena proizvoda što su dobiveni od tih djelatnosti u neprerađenom stanju.⁸⁴ U djelatnost šumarstva ubraja se prerada i obrada drva, sječa drva, uzgoj šuma i ostale djelatnosti povezane s njime, skupljanje šumskih plodova i proizvoda i pomoćne usluge u šumarstvu.⁸⁵

Šumarski sektor, zajedno s drvoprerađivačkim zapošljava otprilike 3,5 milijuna ljudi i ima godišnji promet od 400 milijardi €, na razini zemalja Europske Unije.⁸⁶ Naglašava se multifunkcionalna uloga šuma i održivo upravljanje. U tom smislu šumarstvo se suočava s nekoliko izazova koji proizlaze iz globalizacije: konkurencijom iz zemalja u razvoju s niskim troškovima radne snage, ilegalnom sječom, povećanom potražnjom za šumskim proizvodima i uslugama, klimatskim promjenama i zagađivanjem okoliša.⁸⁷

4.3. Poslovne knjige

Kao što je prethodno u radu objašnjeno, četiri su osnovne poslovne knjige koje je dužan voditi svaki porezni obveznik koji obavlja djelatnost obrta, a to su: Knjiga primitaka i izdataka, Knjiga prometa, Evidencija o tražbinama i obvezama te Popis dugotrajne imovine.

⁸⁴ Ministarstvo financija Republike Hrvatske: Oprezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, IX. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Porezna uprava RH, 2014., str. 3.

⁸⁵ Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007.

⁸⁶ Buić, N.: Šumarstvo, prerada i obrada drva, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Zagreb, 2012., str. 128.

⁸⁷ Ibidem

Tablica 7. Izvadak iz KPI Šumarskog obrta MM

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA															
														OBRAZAC KPI	
I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU															
1. NAZIV DJELATNOSTI								Šumarske usluge				ŠIFRA DJELATNOSTI			02.0
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI								Marko Marulić							
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENA BORA VIŠTA								Stjepana Radića							
4. JMBG PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI								12345678123				Strana: 4			
II. PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA															
R. B.	NADNEVAK PRIMITKA / IZDATAKA	BROJ TEME-LJNICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U	UKUPNI	IZDACI			PDV u	IZDACI IZ	UKUPNO	
				U GOTOVINI	NA ŽIRO-RAČUN	U NARAVI	PRIMICIMA	PRIMICI	U GOTOVINI	PUTEM	U NARAVI	IZDACIMA	ČL. 22. ST. 1. T. 1. I. I. S.	DOPUŠTENI IZDACI	
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (5+6+7-8)	10	11	12	13	14	15 (10+11+12-13-14)	
52.	1.6.2015.	68	Uslužni obrt Forest	0,00	1.930,98	0,00	386,20	1.544,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
53.	1.6.2015.	68	Uslužni obrt Forest	0,00	473,38	0,00	94,78	378,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
54.	2.6.2015.	69	Šumarske usluge Bambi	0,00	3.054,55	0,00	610,91	2.443,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
55.	3.6.2015.	RN 92	Hrvatski telekom d.d.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	484,61	0,00	96,04	0,00	388,57	
56.	5.6.2015.	RN 93	Fina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	263,33	0,00	45,00	0,00	218,33	
57.	9.6.2015.	43	Uslužni obrt Forest	0,00	669,16	0,00	133,84	535,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
58.	12.6.2015.	KOM	Euroleasing	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.633,44	0,00	525,91	0,00	1.107,53	
59.	15.6.2015.	RN 97	Croatiapromet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.527,69	0,00	0,00	505,54	0,00	2.022,15	
60.	16.6.2015.	44	Stribor d.o.o.	0,00	30.000,00	0,00	6.000,00	24.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
61.	17.6.2015.	74	List d.o.o.	0,00	25.000,00	0,00	5.000,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
62.	17.6.2015.	74	Grad Karlovac	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	267,99	0,00	0,00	0,00	267,99	
63.	17.6.2015.	74	MIO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.220,04	0,00	0,00	0,00	2.220,04	
64.	17.6.2015.	74	MIO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.040,31	0,00	0,00	0,00	6.040,31	
65.	17.6.2015.	74	Zdravstvo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.265,87	0,00	0,00	0,00	3.265,87	
66.	17.6.2015.	74	Ozljeda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	108,84	0,00	0,00	0,00	108,84	
67.	17.6.2015.	74	Zapošljavanje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	656,79	0,00	0,00	0,00	656,79	
68.	17.6.2015.	74	Fina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	175,00	0,00	0,00	0,00	175,00	
69.	18.6.2015.	RN 98	Javni bilježnik	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	47,50	0,00	0,00	7,50	0,00	40,00	
70.	29.6.2015.	72	Šumarske usluge Bambi	0,00	1.539,78	0,00	307,96	1.231,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
71.	30.6.2015.	RN 106	Fina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,00	
UKUPNO STR.				0,00	62.667,85	0,00	12.533,69	50.134,16	2.630,19	15.116,22	0,00	1.179,99	0,00	16.566,42	
UKUPNO (2015.):				2.400,00	394.700,00	2.900,00	80.000,00	320.000,00	45.311,93	215.204,88	60.500,00	63.436,70	3.833,33	253.746,78	

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

Struktura i sadržaj Knjige primitaka i izdataka prikazani su tablicom 7., i to izvatkom iz KPI Šumarskog obrta MM za lipanj 2015. godine. U uvodnom dijelu upisani su opći podaci poreznog obveznika, a zatim podaci o nastalim poslovnim primicima i poslovnim izdacima promatranog razdoblja. Navedeni obrt je obveznik poreza na dodanu vrijednost, stoga je isti sadržan u naplaćenim i primljenim naknadama odnosno plaćenim ulaznim računima dobavljača za robu i usluge. Obrtnik je u obrazac KPI evidentirao poslovne primitke i izdatke samo za dane u kojima su nastale poslovne promjene, sukladno ispravama temeljem kojih su knjiženja nastala. Evidentirano je ukupnih primitaka u iznosu 50.134,16 kn od čega PDV po stopi od 25% iznosi 12.533,69 kn, a osnovica za obračun PDV-a 62.667,85 kn. Ukupno dopušteni poslovni izdaci poreznog obveznika iznose 16.566,42 kn, ukupan iznos PDV-a sadržan u izdacima je 1.179,99 kn.

Tablica 8. Izvadak iz KPR Šumarskog obrta MM

Obrazac KPR						
KNJIGA PROMETA						
I. OPĆI PODACI O POREZnom OBVEZNIKU						
1. NAZIV DJELATNOSTI		Šumarske usluge			ŠIFRA DJELATNOSTI 02.0	
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI			Marko Marulić			
3. ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA			Stjepana Radića 1, Karlovac			
4. OIB PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI			12345678123			
II. PODACI O POSLOVNOJ JEDINICI						
1. NAZIV DJELATNOSTI		Šumarski obrt MM				
2. ADRESA		Stjepana Radića 1, Karlovac				
RED. BR.	NADNEVAK	BROJ TEMELJNICE	OPIS ISPRAVA O PRIMICIMA U GOTOVINI	IZNOS NAPLAĆEN U GOTOVINI	IZNOS NAPLAĆEN U ČEKOVIMA	UKUPNO NAPLAĆEN IZNOS
1	2	3	4	5	6	7 (5+6)
1	1.1.2015.	T-1	RN 1. - 4.	745,00	0,00	745,00
2	2.1.2015.	T-3	RN 5. - 7.	1.020,00	0,00	1.020,00
3	3.1.2015.	T-5	RN 8.	341,33	0,00	341,33
4	4.1.2015.	T-7	RN 9.	241,45	0,00	241,45
5	5.1.2015.	T-8	RN 11.	365,85	0,00	365,85
6	6.1.2015.	T-9	RN 12. - 14.	6.823,00	0,00	6.823,00
7	7.1.2015.	T-14	RN 14. - 17.	2.450,00	0,00	2.450,00
8	8.1.2015.	T-15	RN 19.	0,00	450,00	450,00
9	9.1.2015.	T-16	RN 20. - 23.	3.452,64	0,00	3.452,64
10	10.1.2015.	T-18	RN 24.	850,00	0,00	850,00
11	11.1.2015.	T-19	RN 26.	3.654,25	0,00	3.654,25
12	12.1.2015.	T-21	RN 27.	7.412,20	0,00	7.412,20
13	13.1.2015.	T-24	RN 28.	3.659,78	0,00	3.659,78
14	14.1.2015.	T-26	RN 33. - 37.	5.686,36	0,00	5.686,36
15	15.1.2015.	T-27	RN 43.	4.985,00	450,00	5.435,00
UKUPNO				41.686,86	900,00	42.586,86

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

Tablica 8. prikazuje izvadak iz Knjige prometa obrtnika Marka Marulića kojega Zakon o porezu na dohodak obvezuje na vođenje ove poslovne knjige. Tablicom je prikazan promet za siječanj 2015. evidentiran na obrascu KPR. U uvodnom dijelu su navedeni opći podaci o dotičnom poreznom obvezniku. Drugi dio obrasca prikazuje evidentiran promet u gotovini i u čekovima. Stupac 1 prikazuje redni broj poslovne promjene. U stupac 2 porezni je obveznik unio nadnevke ostvarenih gotovinskih primitaka, a u stupac 3 broj temeljnice. Nakon toga su u stupcu 4 opisane isprave o blagajničkim primicima u skladu sa odredbama članka 39. Stavka 3. Točke 4. Pravilnika o porezu na dohodak. Vidljivo je da su te isprave računi određeni rednim brojem. U stupac 5 unesene su gotovinske naplate, a bezgotovinski iznosi u stupac 6. Stupac 7 služi za upis ukupno naplaćenog iznosa koji se dobije zbrajanjem iznosa iz stupca 5 i 6. Ukupni gotovinski promet ovog obrtnika za siječanj 2015. Iznosio je 41.686,86 kn, čemu se pribraja bezgotovinski iznos od 900,00 kn i dobije se ukupan iznos od 42.586,86 kn koji se unosi u stupac 5 Knjige primitaka i izdatak

Tablica 9. Evidencija o tražbinama i obvezama Šumarskog obrta MM

EVIDENCIJA O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA										Obrazac TO	
I. PODACIO POREZNOG OBVEZNIKU											
1. IME I PREZIME:		Marko Marulić									
2. ADRESA:		Stjepana Radića 1, Karlovac									
3. NAZIV I ADRESA DJELATNOSTI:		Šumarski obrt MM, Stjepana Radića 1, Karlovac									
II. PODACIO TRAŽBINAMA I OBVEZAMA											
R.br.	KUPAC/DOBAVLJAČ	IZLAZNI RAČUN					ULAZNI RAČUN				
		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	PLAĆENO	
					NADNEVAK	IZNOS				NADNEVAK	IZNOS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ana d.o.o.	7/11	12.11.2014.	5.500,00	2.2.2015.	5.500,00					
2	Uslužni obrt Daniel						27	17.12.2014.	4.000,00	7.1.2015.	4.000,00
3	Tena j.d.o.o.	5/10	17.1.2014.	7.500,00	17.1.2014.	6.000,00					
4	U.O. Matija						86	16.4.2015.	3.500,00	17.5.2015.	3.500,00
5	Bubamara d.o.o.						54	20.7.2015.	2.000,00		
6											
7											

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

Kako bi osigurao podatke o ispostavljenim i primljenim računima koji nisu naplaćeni Marko Marulić kao porezni obveznik za svoj obrt vodi Evidenciju o tražbinama i obvezama koja je prikazana tablicom 9., na Obrascu KPR. Za svaki račun upisan u Evidenciju naveden je iznos, broj i datum računa, naziv kupca/dobavljača te podaci o datumu plaćanja/naplate i plaćeni/naplaćeni iznos. Iz Evidencije o tražbinama i obvezama navedenog obrtnika može se uvidjeti da je 17. siječnja 2014. izdao račun na iznos 7.500,00 kn, koji mi je kupac djelomično podmirio istoga dana u iznosu od 6.000,00 kn, a iznos od 1.500,00 kn nije naplaćen. Zatim je 20. srpnja 2015. primio račun od Bubamara d.o.o. na iznos 2.000,00 kn kojeg nije platio.

Popis dugotrajne imovine također je utvrđen na primjeru Šumarskog obrta MM, i prikazan tablicom 10. Za navedeni obrt Popis dugotrajne imovine vodi se neprekidno od početka obavljanja djelatnosti odnosno registracije obrta. U ovoj poslovnoj knjizi evidentirana je dugotrajna imovina kojoj je unesen točan naziv, dan, mjesec i godina nabave te broj isprave temeljem koje je unesena u Popis. Unesen je vijek trajanja imovine i postotak amortizacije. Iznos otpisa izračunat je tako da je nabavna vrijednost pomnožena sa stopom amortizacije i zatim podijeljena sa 100. Privatna dugotrajna imovina obrtnika unesena do 2015. godine u nabavnoj vrijednosti iznosila je ukupno 915.917,00 kn, knjigovodstvena vrijednost joj je 886.785,41 kn, a ukupna knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine unesene u Popis na kraju 2015. godine iznosi 820.151,25 kn.

Tablica 10. Popis dugotrajne imovine Šumarskog obrta MM

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE								na dan 31.12.2015.godine	Obrazac DI
I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU									
1. Naziv djelatnosti						Šumarske usluge MM			
2. Ime i prezime poduzetnika/nositelja zajedničke djelatnosti						Marko Marulić			
3. Adresa prebivališta/uobičajenog boravišta						Stjepana Radića 1, Karlovac			
4. OIB poduzetnika/nositelja zajedničke djelatnosti						12345678123			
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI									
RED. BR.	NAZIV ST VARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ/NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	VJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	IZNOS OTPISA	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST ST VARI ILI PRAVA NA KRAJU GOD.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Računalo Toshiba	RN 43/1.7.2008.	4.700,00	4.700,00	2 g.	50%	1.958,33	2.741,67	
2	Radni stol	RN 21/25.8.2008.	3.100,00	2.738,33	5 g.	20%	620,00	2.118,33	
3	Motorna pila	RN 78/1.5.2008.	3.800,00	3.245,83	4 g.	25%	950,00	2.295,83	
4	Klima uređaj	RN 40/3.8.2008.	2.000,00	800,00	10 g.	10%	200,00	600,00	
5	Ormar	RN 51/4.7.2008.	2.500,00	750,00	10 g.	10%	250,00	500,00	
6	Motorna pila	RN 12/28.6.2008.	3.000,00	0,00	4 g.	25%	0,00	0,00	
7	Cjepač drva	RN 121/10.11.2009.	4.100,00	3.587,50	4 g.	25%	1.025,00	2.562,50	
8	Aparat za zavarivanje	RN 12/2.2.2010.	2.500,00	2.500,00	4 g.	25%	468,75	2.031,25	
9	Osobni automobil Opel-Astra	RN 94/1.7.2011.	100.000,00	86.666,67	5 g.	20%	20.000,00	66.666,67	
10	Brusilica	RN 211/2.12.2011.	2.270,00	1.797,08	4 g.	25%	567,50	1.135,00	
11	Zemljište građevinsko	Kupoprodajni ugovor,2012.	150.000,00	150.000,00	/	/	/	150.000,00	
12	Kamion	RN 151/1.6.2014.	128.000,00	120.000,00	4 g.	25%	32.000,00	88.000,00	
13	Traktor šumski zglobni	Račun 215/1.6.2015.	510.000,00	510.000,00	4 g.	20%	8.500,00	501.500,00	
UKUPNO:			915.970,00	886.785,41	XXX	XXX	66.539,58	820.151,25	

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

4.3. Utvrđivanje dohotka i obveze poreza na dohodak

Dohodak od samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva utvrđuje se kao razlika između primitaka i izdataka na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga:⁸⁸

- o ako je porezni obveznik po osnovi obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznik PDV-a (ako je vrijednost ukupnih oporezivih isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 230.000,00 kn),
- o ako se porezni obveznik dragovoljno upiše u u registar obveznika poreza na dohodak.

Dohodak od poljoprivrede i šumarstva utvrđuje se na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga kao razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka što su nastali u istom poreznom razdoblju, a prema načelu blagajne. To znači da se primici utvrđuju tek nakon primljenim uplata, a izdaci nakon obavljenih isplata.⁸⁹

⁸⁸ Ministarstvo financija Republike Hrvatske: Oprezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, IX. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Porezna uprava RH, 2014., str. 3.

⁸⁹ Ibidem, str. 6.

Dohodak od samostalne djelatnosti šumarstva utvrđuje se na način da se od ukupnih poslovnih primitaka promatranog poreznog razdoblja oduzmu poslovni izdaci, svota plaća novozaposlenih osoba, svota državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanje za obrtnička zanimanja prema Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu te posebnim propisima donesenim na temelju tog zakona, svota izdataka za istraživanje i razvoj te preneseni gubitak.⁹⁰

Ispunjavanje DOH obrasca za 2015. godinu pojašnjeno je sljedećim primjerom. Utvrđivanje dohotka, kao što je već ranije navedeno, obavlja se prije svega utvrđivanjem poslovnih primitaka i poslovnih izdataka u određenoj poslovnoj godini. Dakle prvi korak je zaključivanje obrasca KPI, odnosno zbrajanje određenih stupaca u obrascu KPI u koji su se tijekom godine unosili poslovni događaji. Zbroj iznosa svih poslovnih događaja unosi se u Zaključnu knjigu primitaka i izdataka koja izgleda kao na slici 11. Iz Zaključne KPI obrtnika Marka Marulića za 2015. godinu vidljivi su ukupni primici koji iznose 320.000,00 kn, a ukupni poslovni izdaci 253.746,78 kn.

Tablica 11. Zaključna KPI Šumarskog obrta MM

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA														
														OBRAZAC KPI
I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU														
1. NAZIV DJELATNOSTI					Šumarske usluge					ŠIFRA DJELATNOSTI 02.0				
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI					Marko Marulić									
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENA BORAVIŠTA					Stjepana Radića									
4. JMBG PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI					12345678123					Strana: 12				
II. PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA														
R. B.	NADNEVAK PRIMITKA IZDATAKA	BROJ TEME- LJNICE	OPIS ISPRAVA	PRIMICI			PDV U	UKUPNI PRIMICI	IZDACI			PDV u IZDACIMA	IZDACI IZ ČL. 22. ST.1.T.1.1.3	UKUPNO DOPUŠTENI IZDACI
				GOTOVIN	NA ŽIRO- RAČUN	U NARAVI	PRIMICIMA		GOTOVIN	PUTEM ŽIRO-RAČ.	U NARAVI			
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (5+6+7-8)	10	11	12	13	14	15 (10+11 +12-13-14)
...
171	31.12.2015	T-171	Izv.sa ŽR br. 121	2.900,00	59.300,00	0,00	11.200,00	51.090,00	6.980,00	45.100,00	0,00	9.750,00	0,00	42.330,00
172	31.12.2015	T-172	Utržak 31.12.2015	33.350,00	0,00	0,00	6.320,00	27.030,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
173	31.12.2015	T-173	Obračun amortiza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.500,00	0,00	3.833,33	4.666,67
SVEUKUPNO 2015.				2.400,00	394.700,00	2.900,00	80.000,00	320.000,00	45.311,93	215.204,88	60.500,00	63.436,70	3.833,33	253.746,78

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

⁹⁰ Ministarstvo financija Republike Hrvatske: Opozivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, IX. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Porezna uprava RH, 2014., str. 8.

Prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka, obrtnik Marko Marulić je sastavio prijavu poreza na dohodak za 2015. godinu te je priložio Pregled primitaka i izdataka iz poslovnih knjiga Šumarskog obrta MM prikazan tablicom 12. Navedeni podaci temelj su za poreznu prijavu o utvrđenom dohotku koja se obavlja na Obrascu DOH.

Tablica 12. Pregled primitaka i izdataka Šumarskog obrta MM

OIB poreznog obveznika:		12345678123
Broj zaposlenih radnika na dan 31.12.2015		2
PREGLED PRIMITAKA I IZDATAKA		
Red.br.	Opis	Iznos
1	Ukupno primici:	320.000,00
	U gotovini	2.400,00
	Na žiro-račun	394.700,00
	U naravi - vlastita potrošnja	2.900,00
	PDV u primicima	80.000,00
2	Ukupno izdaci:	253.746,78
	U gotovini	45.311,93
	Na žiro-račun	215.204,88
	U naravi - vlastita potrošnja	60.500,00
	PDV u primicima	63.436,70
3	DOHODAK / GUBITAK:	66.252,22

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14

Primjer ispunjavanja DOH obrasca pojašnjen je na primjeru Šumarskog obrta MM, i to sukladno sljedećim informacijama:

- Porez na dohodak koji je uplaćen putem predujmova tijekom godine iznosi ukupno 66.252.22 kn.
- U obrtu su zaposlena dva radnika, s jednim je odnos zasnovan 1. rujna 2015. godine. Za tri mjeseca mu je isplaćena ukupna plaća u iznosu 12.600,00 kn, dakle mjesečna bruto plaća utvrđena je u iznosu 4.200,00 kn. Zaposleniku je to prvo zaposlenje pa stoga obrtnik ne plaća godinu dana od njegovog zapošljavanja doprinose na plaću.
- Tijekom 2015. porezni obveznik nije imao uzdržavanih članova obitelji.
- Obrtničku djelatnost obavljao je u Karlovcu stoga prijavu poreza na dohodak podnosi Poreznoj upravi u Karlovcu, gdje mu je i prebivalište.

Prijavu poreza na dohodak navedeni obrtnik popunjava na način prikazan u Prilogu 1. U DOH obrazac uneseni su podaci temeljem kojih je utvrđena porezna obveza za 2015. godinu. Uz

poreznu prijavu porezni je obveznik dostavio izvadak iz poslovnih knjiga o podacima o ukupnim primicima i izdacima navedenog poreznog razdoblja, Popis dugotrajne imovine te Izvješće o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti.

Zakon o porezu na dohodak utvrđuje mogućnost da fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost obrta mogu dohodak i porez na dohodak utvrđivati i plaćati u paušalnom iznosu. Paušalno oporezivanje dohotka definirano je Pravilnikom o pašalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti.⁹¹

Obrtnik koji obavlja samostalnu djelatnost i dohodak utvrđuje na osnovi poslovnih knjiga a želi prijeći na utvrđivanje paušalnog dohotka dužan je podnijeti prijavu nadležnoj ispostavi Porezne uprave do kraja tekuće godine za iduću godinu, a najkasnije 15 dana po isteku kalendarske godine.

4.4. Utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost

Obrtnik je obveznik poreza na dodanu vrijednost ako isporučuje dobra i obavlja usluge čija je vrijednost u prethodnoj kalendarskoj godini veća od 230.000,00 kuna.⁹² Obrtnik može postati obveznik PDV-a i na početku obavljanja djelatnosti, ako se prijavi u Registar obveznika PDV-a u tekućoj godini kad počinje obavljati poduzetničku djelatnost, prije prve isporuke dobara i usluga.⁹³

Porezom na dodanu vrijednost oporezuju se:⁹⁴

- isporuke dobara i obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu,
- neovlašteno izdavanje računa s iskazanim PDV-om,
- stjecanje dobara unutar EU uz naknadu (prag stjecanja 77.000,00 kn),
- stjecanje novih prijevoznih sredstava i trošarinskih proizvoda, i
- uvoz dobara.

⁹¹ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne novine br. 143/06, 61/12, 160/13, 137/15

⁹² Porezna uprava Republike Hrvatske, <http://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Obrtnici2.aspx> (11.9.2016.)

⁹³ Ibidem

⁹⁴ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14

4.4.1. Knjiga ulaznih i knjiga izlaznih računa

Prema Pravilniku o porezu na dodanu vrijednost,⁹⁵ svi obrtnici obveznici poreza na dodanu vrijednost imaju obvezu vođenja posebnih evidencija knjige ulaznih i knjige izlaznih računa.

U knjigu ulaznih računa upisuju se svi računi ili fakture dobavljača za primljenu robu ili obavljene usluge. Prilikom zaprimanja, računi se primarno evidentiraju u knjizi ulaznih računa, i to kronološkim redom, onako kako su pristizali u poslovnu organizaciju. Prilikom upisivanja računa pridružuje im se tekući broj iz knjige ulaznih računa (npr. URA 1, URA 2, itd.) To znači da na svakom računu koji je predmet obrade u računovodstvenom sustavu treba postojati dodatni podatak o broju pod kojim je uveden u knjigu ulaznih računa. Taj broj ima kontrolnu ulogu te ujedno služi kao kriterij sistematizacije odnosno arhiviranja primljenih računa dobavljača jer prikazuje slične podatke, samo sistematizirane po drugom kriteriju.⁹⁶ U knjizi ulaznih računa računi se upisuju kronološkim redom, onako kako su pristizali, bez obzira na to od kojeg su dobavljača, dok se u analitičkom knjigovodstvu ti računi sistematiziraju po pojedinim dobavljačima.⁹⁷ Knjiga ulaznih odnosno izlaznih računa zaključuje se na kraju svake godine.⁹⁸ Zbroj iznosa upisanih u Knjizi izdanih i primljenih računa koristi se pri popunjavanju porezne prijave i utvrđivanje porezne obveze na Obrascu PDV i Obrascu za konačni obračun PDV-a (PDV-K).

Knjiga izlaznih računa objašnjena je na obrtu iz praktičnog primjera. Poslovna organizacija „Šumarski obrt MM“ iz Karlovca, ulica Stjepana Radića 1, OIB 123456789123, obveznik poreza na dodanu vrijednost, u obračunskom razdoblju mjeseca kolovoza 2015. Zabilježio je sljedeće poslovne promjene:

- Izlazni računi:
 1. Za uslugu izvlake drva za poreznog obveznika „Kupa invest“ izdan je račun 1. kolovoza u iznosu od 7.000,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 1.400,00 kn (osnovica 5.600,00 kn).
 2. Dana 2. kolovoza za isporuku ogrjevnog drva kupcu „Anamarija j.d.o.o.“ izdan je račun u iznosu 1.200,00 kn, PDV iznosi 240,00 kn (osnovica 960,00 kn).

⁹⁵ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13

⁹⁶ Gulin, D., Žager, L.: op. cit., str. 165.

⁹⁷ Ibidem

⁹⁸ Ibidem, 165.-166.

3. Dana 2. kolovoza za isporuku ogrjevnog drva kupcu „Anamarija j.d.o.o.“ izdan je račun u iznosu 1.200,00 kn, PDV iznosi 240,00 kn (osnovica 960,00 kn).
4. Za obavljenу uslugu prijevoza ogrjevnog drva na relaciji Karlovac – Ogulin izdan je račun poreznom obvezniku „Rosso d.o.o.“ dana 4. kolovoza u iznosu od 450,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 90,00 kn (osnovica 360,00kn).
5. Za obavljenу uslugu sječe drva izdan je račun poreznom obvezniku „Uslužni obrt Forest“ 6. kolovoza u iznosu 520,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 104,00 kn (osnovica 416,00 kn).
6. Za uslugu cjepanja drva obrtniku „MIG obrt za šumarstvo“ izdan je račun 8. kolovoza. Vrijednost usluge je 3.500,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 700,00 kn (osnovica 2.800,00 kn).
7. Isporučena je sirovina za biomasu kupcu „Jagoda d.o.o.“, 10. kolovoza u vrijednosti 3.400,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 680,00 kn (osnovica 2720,00 kn).
8. Za uslugu prijevoza na relaciji Karlovac-Jastrebarsko izdana je faktura poreznom obvezniku „Šumarske usluge Bambi“ 11. kolovoza u iznosu 649,50 kn, PDV po stopi 25% iznosi 129,90 kn (osnovica 519,60 kn).
9. Za usluge izvlake, sječe i prijevoza drva poreznom obvezniku „MIG obrt za šumarstvo“ izdan je račun 12. kolovoza. Vrijednost usluga je 9.500,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 1.900,00 kn (osnovica 7.600,00 kn).
10. Za uslugu sječe drva kupcu „Rosso d.o.o“ izdana je faktura 16. kolovoza u vrijednosti 366,47 kn, PDV po stopi 25% iznosi 73,30 kn (osnovica 293,17 kn).
11. Ogrijevna drva isporučena 17. kolovoza za kupca „Marić gradnja“ u fakturnoj su vrijednosti 1250,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 250,00 kn (osnovica 250,00 kn).
12. Za usluge izvlake, sječe i prijevoza drva poreznom obvezniku „Kupa invest“ izdan je račun 19. kolovoza. Vrijednost usluga je 1.800,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 360,00 kn (osnovica 1.440,00 kn).
13. Isporučena je sirovina za biomasu poreznom obvezniku „List d.o.o.“, 19. kolovoza u vrijednosti 1.253,58 kn, PDV po stopi 25% iznosi 250,80 kn (osnovica 1.003,98 kn).
14. Kupcu „Borlin Commerce“ je 23. kolovoza ispostavljena faktura za usluge prijevoza na iznos od 6.500,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 1.300,00 kn (osnovica 5.200,00 kn).

15. Dana 31. kolovoza za isporuku ogrjevnog drva kupcu „Anamarija j.d.o.o.“ izdan je račun u iznosu 4.700,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 940,00 kn (osnovica 3.760,00 kn).

Navedene poslovne promjene kronološkim redom evidentirane su u Knjizi izlaznih računa. Tablicom 13. prikazan je Obrazac I-RA obrtnika Marka Marulića gdje je vidljivo da su u uvodnom dijelu obrasca popisani opći podaci o poreznom obvezniku, drugi dio obrasca sastoji se od 22 stupca koja su vezana uz podatke o izlaznim računima. Navedeni porezni obveznik u obračunskom razdoblju od 1.8. do 31.8.2015. godine izdao je izlaznih računa u ukupnoj vrijednosti 42.089,98 kn, PDV po stopi od 25% ukupno iznosi 8.418,00 kn, a porezna osnovica 33.672,75 kn.

Primjer Knjige ulaznih računa:

U obračunskom razdoblju mjeseca kolovoza 2015. godine porezni obveznik Šumarski obrt MM sa sjedištem u Karlovcu evidentirao je sljedeće promete:

- Ulazni računi:
 1. Od hrvatskog poreznog obveznika „Timberjack“ 1.kolovoza primljen je račun za popravak kvarova na šumskom zglobnom traktoru u vlasništvu Šumarskog obrta MM. Vrijednost usluge iznosi 1.457,63 kn, PDV po stopi 25% iznosi 291,52 kn (osnovica 1.166,11 kn).
 2. Ulazni račun poreznog obveznika „SM traktorski dijelovi“ od 4.kolovoza za isporuku rezervnih traktorskih dijelova iznosi 1.863,98 kn, PDV po stopi 25% iznosi 367,47 kn (osnovica 1.496,58 kn).
 3. Primljen je račun poreznog obveznika „Stribor d.o.o.“ 5. kolovoza za obavljenju konzultantsku uslugu u vrijednosti 365,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 73,00 kn (osnovica 292,00 kn).
 4. Ulazni račun poreznog obveznika „List d.o.o.“ od 8. kolovoza za keramičarske radove u poslovnom prostoru „Šumarski obrt MM“ u Karlovcu iznosi 8.753,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 1.750,60 kn (osnovica 7.003,00 kn).
 5. Stečeni su traktorski dijelovi od dobavljača „Ante promet“ 9. kolovoza za čiju je vrijednost od 4.530,00 kn izdan ulazni račun, PDV po stopi 25% iznosi 906,00 kn (osnovica 3.624,00 kn).
 6. Od poreznog obveznika „Stihl“ 12. kolovoza primljen je U-RA za lanac motorne pile u iznosu 121,30 kn, PDV po stopi 25% iznosi 24,26 kn (osnovica 97,04 kn).

7. Ulazni račun dobavljač „T&M Commerce“ 14. kolovoza za isporučeni alat iznosi 321,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 64,20 kn osnovica (osnovica 256,80 kn).
8. Od dobavljača „Croatiapromet“ 17. kolovoza je primljen U-RA za traktorske dijelove u vrijednosti 2.300,00 kn PDV po stopi 25% iznosi 460,00 kn (osnovica 1.840,00 kn).
9. Od poreznog obveznika „Stribor d.o.o.“ 23. kolovoza primljena je faktura na iznos od 3.140,00 kn za trodnevni najam šlepera. Porezna osnovica je 2.512,00 kn a PDV po stopi 25% iznosi 628,00 kn.
10. Ulazni račun dobavljača „INA“ 27. kolovoza za isporučeno motorno gorivo iznosi 3.500,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 700,00 kn (osnovica 2.800,00 kn).
11. Dana 28. Kolovoza primljen je ulazni račun poreznog obveznika „Uslužni obrt Forest“ za najam stroja u iznosu 7.400,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 1.480,00 kn (osnovica 5.920,00 kn)
12. Ulazni račun dobavljača „List d.o.o.“ 31. kolovoza za isporučeni materijal iznosi 1.020,00 kn, PDV po stopi 25% iznosi 204,00 kn (osnovica 816,00 kn).

U Knjizi ulaznih računa poreznog obveznika Šumarski obrt MM kronološki su evidentirani poslovni događaji čiji je opis prethodno naveden. Porezna evidencija zabilježena je na Obrascu U-RA koji je prikazan tablicom 14. Obračunsko razdoblje je od 1.8. do 31.8.2015. godine. Zabilježen je ukupan promet primljenih računa u iznosu od 34.771,91 kn, PDV je iznosio 6.948,98 kn, a porezna osnovica 27.823,53 kn.

Tablica 13. Obrazac I-RA Sumarskog obrta MM

RED. BROJ		RAČUN	KUPAC (primatelj dobara ili usluga)		OIB	IZNOS (s PDV-om)	NE PODLIJEŽE OPOREZIVANJU I OSLOBODENO PDV-A												OPOREZIVO				
BROJ	DATUM	PREZIME I SIEDIŠTE/ PREBIVALIŠTE ILI BORBIČAJENO BORAVIŠTE	NAZIV - IME I PREBIVALIŠTE ILI BORBIČAJENO BORAVIŠTE	OIB	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
							TVREMNI PRIENOS POREZNE OBEVEZE	ISPORUKE DOBARA U OBAVLJENJE U DRUGIM ZEMLJAMA	ISPORUKE DOBARA U OBAVLJENJE U ČLANICAMA	UNUTAR EU	OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	OBAVLJENE USLUGE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH	SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI	ISPORUKE NPS U EU	U TUZEMSTVU	IZVOZNE ISPORUKE	OSTALA OSLOBODENA	OSNOVICA A	POREZ 5%	OSNOVICA A	POREZ 13%	OSNOVICA A	POREZ 25%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1	68	1.8.2015.	Kupa Invest	7845893366	7.000,00																	5.600,00	1.400,00
2	72	2.8.2015.	Ananarija i.d.o.o.	77447758692	1.200,00																	960,00	240,00
3	73	4.8.2015.	Rosso d.o.o.	78541212541	450,00																	360,00	90,00
4	84	6.8.2015.	Uslužni obrt Forest	32187654321	520,00																	416,00	104,00
5	92	8.8.2015.	MIG obrt za šumarstv	4544454474	3.500,00																	2.800,00	700,00
6	101	10.8.2015.	Jagoda d.o.o.	47855213358	3.400,00																	2.720,00	680,00
7	110	11.8.2015.	Šumarske usluge Bar	14598745698	649,50																	519,60	129,90
8	123	12.8.2015.	MIG obrt za šumarstv	4544454474	9.500,00																	7.600,00	1.900,00
9	125	16.8.2015.	Rosso d.o.o.	78541233321	366,47																	293,17	73,30
10	131	17.8.2015.	Manić gradinja	9833358423	1.250,00																	1.000,00	250,00
11	142	19.8.2015.	Kupa Invest	7845893366	1.800,00																	1.440,00	360,00
12.	143	21.8.2015.	List d.o.o.	98987825221	1.253,98																	1.003,98	250,80
13.	151	23.8.2015.	Borlin Commerce	10257489333	6.500,00																	5.200,00	1.300,00
14.	152	31.8.2015.	Ananarija i.d.o.o.	77447758692	4.700,00																	3.760,00	940,00
			UKUPNO		42.089,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33.672,75	8.418,00

KNJIGA IZDANIH (IZLAZNIH RAČUNA)

- IZNOSU KUNAMA I LIPAMA -

Obrazac I-RA

Porezni obveznik: Šumarski obrt MM, Marko Marulić
 Adresa: Stjepana Radića 1, Karlovac
 Šifra djelatnosti: 02.0
 OIB: 12345678123
 PDV ID broj: HR12345678123

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12,

79/13, 160/13, 157/14

Tablica 14. Obrazac I-RA Šumarskog obrta MM

Porezni obveznik:		Šumarski obrt MM, Marko Marulić										Obrazac U-RA				
Adresa:		Stjepana Radića 1, Karlovac														
Šifra djelatnosti:		02.0														
OIB:		12345678123														
PDV ID broj:		HR12345678123														
KNJIGA PRIMLJENIH (ULAZNIH RAČUNA)																
- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -																
R A Č U N		DOBAVLJAČ (ISPORUČITELJ DOBARA ILI USLUGA)					UKUPNI IZNOS RAČUNA S PDV-om			PRETPOREZ						
RE D. B R O J	D A T U M	N A Z I V - I M E I P R E Z I M E I S J E D I Š T E / P R E B I V A L I Š T E I L I U O B I Č A J E N O B O R A V I Š T E	O I B	P O R E Z N A O S N O V I C A			U K U P N O	5 %			13 %			25 %		
				5 %	13 %	25 %		MOŽE SE ODBITI	NE MOŽE SE ODBITI	MOŽE SE ODBITI	NE MOŽE SE ODBITI	MOŽE SE ODBITI	NE MOŽE SE ODBITI	MOŽE SE ODBITI	NE MOŽE SE ODBITI	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	54	1.8.2015.	Timberjack d.o.o.	78214523644			1.166,11	1.457,63	291,52					291,52		
2	58	4.8.2015.	SM Traktorski dijelovi	32187654321			1.496,58	1.863,98	367,40					367,40		
3	65	5.8.2015.	Stribor d.o.o.	77754189663			292,00	365,00	73,00					73,00		
4	71	8.8.2015.	List d.o.o.	98987825221			7.003,00	8.753,00	1.750,60					1.750,60		
5	74	9.8.2015.	Ante promet	78785252364			3.624,00	4.530,00	906,00					906,00		
6	83	12.8.2015.	Čavranović	77754189663			97,04	121,30	24,26					24,26		
7	87	14.8.2015.	T&M Commerce	33658745611			256,80	321,00	64,20					64,20		
8	94	17.8.2015.	Croatiapromet	98745635896			1.840,00	2.300,00	460,00					460,00		
9	111	23.8.2015.	Stribor d.o.o.	77754189663			2.512,00	3.140,00	628,00					628,00		
10	121	27.8.2015.	Croatiapromet	98745635896			2.800,00	3.500,00	700,00					700,00		
11	134	28.8.2015.	Uslužni obrt Forest	32187654321			5.920,00	7.400,00	1.480,00					1.480,00		
12	136	31.8.2015.	List d.o.o.	98987825221			816,00	1.020,00	204,00					204,00		
				UKUPNO			0,00	27.823,53	6.948,98	0,00	0,00	0,00	0,00	6.948,98	0,00	

Izvor: izradila autorica prema: Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12,

79/13, 160/13, 157/14

4.4.2. Obračun poreza na dodanu vrijednost

Obračun poreza na dodanu vrijednost moguće je obavljati prema načelu blagajne ili prema načelu izdanih računa. Poreznom osnovicom pri isporuci dobara i usluga smatra se naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara i usluga.⁹⁹ U poreznu osnovicu ne ulaze sniženja cijena, odnosno popusti zbog prijevremenog plaćanja i popusti što se kupcu odobre u trenutku isporuke, kao ni iznosi koje porezni obveznik zaračuna ili primi od kupca kao povrat za izdatke koje je platio u njegovo ime i za njegov račun i koje u evidencije unosi kao prolazne stavke. Porezni obveznik mora imati dokaze o iznosu izdataka u vezi s prolaznim stavkama i ne može odbiti PDV ako je na njih obračunat.¹⁰⁰

Porezni obveznici iz država članica Europske unije koji na području Republike Hrvatske obavljaju isporuke dobara i usluga, čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj ili koji isporučuju dobra kojima prijeđu hrvatski prag isporuke ili odustaju od hrvatskog praga isporuke od 270.000 kuna, moraju zatražiti od Porezne uprave dodjelu PDV ID broja.¹⁰¹ Porezni obveznici iz država članica Europske unije kojima je dodijeljen hrvatski PDV ID broj, postaju obveznici podnošenja PDV prijave u Republici Hrvatskoj od trenutka izdavanja PDV ID broja.

Razdoblje obračuna PDV-a je mjesečno razdoblje, odnosno od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Obveza PDV-a utvrđuje se u prijavi PDV-a na Obrascu PDV. Porezni obveznik prijavu PDV-a podnosi elektroničkim putem nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu ili prebivalištu do 20-og dana u mjesecu koji slijedi po završetku razdoblja oporezivanja.¹⁰²

Utvrđivanje porezne obveze ili prava na povrat PDV-a obveznika poreza na dobit utvrđuje se tako da se obračunati PDV u izdanim računima za isporučena dobra i obavljene usluge i obračunati PDV na primljene isporuke dobara i usluga za određeno obračunsko razdoblje

⁹⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14

¹⁰⁰ Ibidem

¹⁰¹ PDV ID broj predstavlja identifikacijski broj koji se koristi pri isporuci ili stjecanju dobara i usluga na zajedničkom europskom tržištu.

¹⁰² Cutvarić, M.: op. cit., str. 311.

umanji za obračunati PDV po primljenim isporukama i za iskazani PDV u ulaznim računima u tom obračunskom razdoblju primljene isporuke dobara i usluga.¹⁰³

Sadržaj porezne prijave obrađen je na primjeru poreznog obveznika Šumarski obrt MM i prikazan tablicom 15. Uvodni dio, kao i kod ostalih obrazaca, služi za unos općih podataka o poreznom obvezniku i poreznom zastupniku: naziv / ime i prezime, adresa, OIB ili PDV ID, naziv ispostave nadležne porezne uprave prema sjedištu ili prebivalištu te obračunsko razdoblje za koje se PDV prijavljuje. Podaci na temelju kojih se ispunjava Obrazac PDV su iz Knjige ulaznih računa i Knjige izlaznih računa za isto obračunsko razdoblje, odnosno kolovoz 2015. godine (prethodno prikazani tablicom 11. i 12.). U prvom dijelu, pod točkom I. iskazuju se transakcije koje ne podliježu oporezivanju i one koje su oslobođene PDV-a. Obrtnik Marko Marulić u svom poslovanju za navedeno razdoblje nije imao takvih isporuka stoga pod točkom tom točkom nije upisao promet. Pod točkom II. iskazuju se oporezive transakcije, 33.672,75 kn od kojih je PDV 8.418,00 kn po stopi od 25%. Pod točkom III, u trećem dijelu obrasca unosi se obračunani pretporez koji iznosi 27.823,53 kn, a PDV je 6.948,98 kn. Od rednog broja IV. do VI. utvrđuje se ukupna razlika za uplatu odnosno za povrat ovisno o odnosu obveze PDV-a i utvrđenog prava na odbitak pretporeza. Navedeni poslovni subjekt u svom poslovanju za kolovoz 2015. imao je razliku za platiti u iznosu 1469,02 kn. Razliku PDV-a po obračunu, prema čl. 76. st. 1. Zakona o PDV-u,¹⁰⁴ mora biti uplaćena do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku razdoblja oporezivanja. Završni dio obrasca služi za unos podataka relevantnih za ispravak pretporeza.

¹⁰³ Prilagođeno prema: Jančiev Z., Supić J.,:Porezni priručnik za obrtnike, Institut za javne financije, Zagreb, 2014.

¹⁰⁴ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14

Tablica 15. Obrazac PDV za Šumarski obrt MM

		Obrazac PDV	
POREZNI OBVEZNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	POREZNI ZASTUPNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
Šumarski obrt MM, Stjepana Radića 1, Karlovac		Karlovac	
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ / OIB	PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA / OIB	PRIJAVA PDV-a ZA RAZDOBLJE OD 01.8. DO 31.8. GOD. 2015.	
HR12345678123/12345678123			
OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE (iznos u kunama i lipama)	PDV PO STOPI 5%, 13% i 25% (iznos u kunama i lipama)	
OBRČUN PDV-a U OBAVLJENIM ISPORUKAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)	33.672,75	X X X X X	
I. ISPORUKE KOJE NE PODLJEŽU OPOREZIVANJU I OSLOBOĐENE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.)	0,00	X X X X X	
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	X X X X X	
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA (isporuke na daljinu)	0,00	X X X X X	
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU	0,00	X X X X X	
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	0,00	X X X X X	
5. OBAVLJENE USLUGE IZVAN EU	0,00	X X X X X	
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU	0,00	X X X X X	
7. ISPORUKE NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA U EU	0,00	X X X X X	
8. TUZEMNE ISPORUKE - bez prava na odbitak pretporeza	0,00	X X X X X	
9. IZVOZNE ISPORUKE	0,00	X X X X X	
10. OSTALA OSLOBOĐENJA	0,00	X X X X X	
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.)	33.672,75	8.418,00	
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 5%	0,00	0,00	
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 10%	0,00	0,00	
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 25%	33.672,75	8.418,00	
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	0,00	
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 5%	0,00	0,00	
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 10%	0,00	0,00	
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 25%	0,00	0,00	
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 5%	0,00	0,00	
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 10%	0,00	0,00	
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 25%	0,00	0,00	
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 10%	0,00	0,00	
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 25%	0,00	0,00	
13. NAKNADNO OSLOBOĐENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA	0,00	0,00	
14. OBRČUNANI PDV PRI UVOZU	0,00	0,00	
III. OBRČUNANI PRETPOREZ - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.)	27.823,53	6.948,98	
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU	0,00	0,00	
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	0,00	0,00	
3. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU	0,00	0,00	
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU	0,00	0,00	
5. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH	0,00	0,00	
6. PRETPOREZ PRI UVOZU	0,00	0,00	
7. ISPRAVCI PRETPOREZA	X X X X X	0,00	
IV. OBVEZA PDV-a U OBRČUNSKOM RAZDOBLJU: ZA UPLATU (II. - III.) ILI ZA POVRAT (III. - II.)	X X X X X	1.469,02	
V. PO PRETHODNOM OBRČUNU: NEUPLAĆENI PDV DO DANA PODNOŠENJA OVE PRIJAVE – VIŠE UPLAĆENO – POREZNI KREDIT	X X X X X	0,00	
VI. UKUPNO RAZLIKA: ZA UPLATU/ZA POVRAT	X X X X X	1.469,02	
IZNOS GODIŠNJEG RAZMJERNOG ODBITKA PRETPOREZA (%)			
☐ _____ kn	☐ _____ kn	☐ _____ kn	
POVRAT	PREDUJAM	USTUP POVRATA	
OBRČUN SASTAVIO (ime, prezime i potpis)	KONTAKT (tel./fax/mail)	POTPIS	
_____	_____	_____	

Izvor: izradila autorica prema: Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13,

153/13, 143/14

5. ZAKLJUČAK

Za efektivno poslovanje obrta glavni preduvjet je kvalitetan računovodstveni sustav koji je u okviru propisa i standarda. Svi subjekti koji se bave obrtništvom i s obrtom izjednačenim djelatnostima primjenjuju računovodstvo obrtnika, koje uz računovodstvo poduzetnika, neprofitnih organizacija, proračuna i proračunskih korisnika čini računovodstveni sustav u Republici Hrvatskoj. Osnovne su specifičnosti računovodstva obrtnika vođenje poslovnih knjiga jednostavnim. Na poslovanje obrta ponajviše djeluje porezni sustav koji diktira porezne obveze obrtnika. Domaći porezni sustav izložen je čestim izmjenama, što zahtijeva neprestano praćenje i prilagodljivost. Poslovne knjige koje su obrtnici obvezni voditi su Knjiga primitaka i izdataka, Knjiga prometa, Evidencija o tražbinama i obvezama te Popis dugotrajne imovine, a porezni obveznici koji su u sustavu PDV-a vode još i Knjigu ulaznih i Knjigu izlaznih računa.

Poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i porezne obveze obrtnika koji se bave djelatnošću šumarstva prikazane su na praktičnom primjeru radi lakšeg shvaćanja tematike. Djelatnost šumarstva u Republici Hrvatskoj tradicionalno je izvozno orijentirana i stagnira zbog nedovoljnih ulaganja.

Primjer obrta koji je naveden u praktičnom dijelu rada odraz je učinkovitog računovodstva obrtnika koje čini dio računovodstvenog sustava. Navedeni poslovni subjekt vodi poslovne knjige koje su mu zakonski propisane, poslovne promjene temelji na vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama te porez na dodanu vrijednost i porez na dohodak utvrđuje u skladu sa poreznim propisima.

LITERATURA

Knjige:

- Antunović, Ž.: Poslovanje obrtnika-porezni, računovodstveni i pravni aspekt, HZFIF, Zagreb, 1996.
- Belak, V.: Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens, Zagreb, 2012.
- Belak, V.: Profesionalno računovodstvo-prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006.
- Ministarstvo financija Republike Hrvatske: Oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, IX. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Porezna uprava RH, 2014.
- Cutvarić, M.: Vodič za primjenu poreza na dodanu vrijednost, HZFIF, Zagreb, 2016.
- Grupa autora (Redakcija Antunović, Ž.): Poslovanje obrtnika-porezni, računovodstveni i pravni aspekt, HZFIF, Zagreb, 2006.
- Grupa autora (Redakcija Gulin, D.): Poslovanje obrtnika-porezni, računovodstveni i pravni aspekti, HZFIF, Zagreb, 2010.
- Grupa autora (Redakcija Gulin, D. i Žager, L.): Računovodstvo, HZFIF, Zagreb, 2010.
- Grupa autora (Urednica Jurić, Đ.): Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja, RRIF plus, Zagreb, 2002.
- Hegarty J.: Accounting for the Global Economy: Is National Regulation Doomed to Disappear?, American Accounting Association, Accounting Horizons, 1997.
- Jančiev, Z., Supić, J.: Porezni priručnik za obrtnike, Institut za javne financije, Zagreb, 2014.
- Jelčić, B.: Porezi opći dio, Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, 2011.
- Međunarodni revizijski standardi, Izdanje Hrvatsko udruženje revizora, Zagreb, 1993.
- Meigs, R. F., Meigs, W. B.: Računovodstvo-temelj poslovnog odlučivanja, MATE d.o.o., Zagreb, 1999.
- Savjetodavna služba Hrvatske obrtničke komore: Vodič za poslovanje u obrtu, Zagreb, 2015.
- Sever, S.: Primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, HZFIF, Zagreb, 2008.
- Vašiček, V., Blažić, H., Šimurina, N.: Računovodstvo poreza, Ekonomski fakultet – Zagreb, Zagreb, 2015.
- Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D.: Abeceda računovodstva u teoriji i praksi, Veleučilište u Rijeci i Veleučilište u Karlovcu, 2007.

- Žager, K., Smrekar, N., Oluić A.: Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Mikrorad d.o.o., Zagreb, 2009.
- Žager, K., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999.
- Žager, K.: Harmonizacija i standardizacija financijskog izvještavanja malih i srednjih poduzeća, HZFIF, Zagreb, 2013.

Propisi:

- Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. – NKD 2007.
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne novine br. 143/06, 160/13
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13
- Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14
- Zakon o obrtu, Narodne novine br. 143/13
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14,
- Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 177/04, 73/08, 80/10 , 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 148/13, 83/14, 143/14, 136/15
- Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15

Internet stranice:

- Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
<http://web.efzg.hr/dok/RAC/vvasicek//RA%C4%8CUNOVODSTVENI%20KONCEPTI%20%20NA%C4%8CLA%20I%20STANDARDI,%20ZOR%202016.pdf> (28.9.2016.)
- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga,
<http://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (5.9.2016.)
- Porezna uprava Republike Hrvatske, www.porezna-uprava.hr (7.9.2016.)
- Porezna uprava Republike Hrvatske, https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci (11.9.2016.)

POPIS ILUSTRACIJA

Tablice:

Tablica 1. Pozicioniranje računovodstva obrtnika u kontekst računovodstvenih sustava u Republici Hrvatskoj.....	4
Tablica 2. Klasifikacija poduzetnika.....	6
Tablica 3. Struktura Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.....	9
Tablica 4. Struktura Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	10
Tablica 5. Stope plaćanja poreza na dohodak prema ostvarenom dohotku.....	13
Tablica 6. Utvrđivanje porezne obveze dohotka od samostalne djelatnosti.....	25
Tablica 7. Izvadak iz KPI Šumarskog obrta MM.....	28
Tablica 8. Izvadak iz KPR Šumarskog obrta MM.....	29
Tablica 9. Evidencija o tražbinama i obvezama Šumarskog obrta MM.....	30
Tablica 10. Popis dugotrajne imovine Šumarskog obrta MM.....	31
Tablica 11. Zaključna KPI Šumarskog obrta MM.....	32
Tablica 12. Pregled primitaka i izdataka Šumarskog obrta MM.....	33
Tablica 13. Obrazac I-RA Šumarskog obrta MM.....	39
Tablica 14. Obrazac U-RA Šumarskog obrta MM.....	40
Tablica 15. Obrazac PDV za Šumarski obrt MM.....	43

Slike:

Slika 1. Izlazni račun Šumarskog obrta MM.....	17
Slika 2. Obrazac KPI.....	18
Slika 3. Obrazac KPR.....	20
Slika 4. Obrazac TO.....	22
Slika 5. Obrazac DI.....	23

POPIS PRILOGA

Prilog 1. Prijava poreza na dohodak Šumarskog obrta MM – Obrazac DOH

PODRUČNI URED: KARLOVAC

ISPOSTAVA: KARLOVAC

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2015. GODINU

1. OPĆI PODACI

1.1. IME I PREZIME / IME RODITELJA:	MARKO MARULIĆ/IVAN				
1.2. ADRESA (mjesto, ulica i kućni broj):	STJEPANA RADIĆA 1, KARLOVAC				
1.3. OIB:	12345678123	Telefon:	611896		
1.4. UMIROVLJENIK (zaokružiti):	DA / NE	RAZDOBLJE:	od		do
1.5. POTPOMOGNUTA PODRUČJA I PODRUČJE GRADA VUKOVARA (zaokružiti područje):	P1		P2 ¹		
1.6. PROMJENA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG PREBIVALIŠTA TIJEKOM GODINE					
R. br.	RAZDOBLJE	DRŽAVA	MJESTO	ULICA I KUĆNI BROJ	Potpom. podr. i Grad Vukovar
1.	od do				
2.	od do				
3.	od do				
1.7. INVALID I HRVATSKI RATNI VOJNI INVALID IZ DOMOVINSKOG RATA (HRVI)					
R. br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI	HRVI DA / NE	OZNAKA INVALIDNOSTI ² (zaokružiti)		POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)
1.	od do		I I*		
2.	od do		I I*		
1.8. BROJ RAČUNA:					
OTVOREN U (naziv i sjedište):					
1.9. PODACI O OPUNOMOĆENIKU / POREZNOG SAVJETNIKU					
1.9.1. NAZIV / IME I PREZIME:					
1.9.2. ADRESA SJEDIŠTA / PREBIVALIŠTA / BORAVIŠTA:					
1.9.3. OIB:					

2. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI

R. br.	IME I PREZIME I SRODSTVO	OIB	Potpom. pod. i Gr. Vukovar (P1, P2)	Invalid (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA (od- do)	Osobni odbitak dijeli se s osobom OIB	Postotak osobnog odbitka
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							

3. PODACI U UVEĆANJU OSOBNOG ODBITKA ZA

3.1. PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU	
3.2. DANA DAROVANJA	
3.3. UKUPNO (3.1.+3.2.)	

¹ Potpomognuta područja i područje Grada Vukovara: P1 područja jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i područje Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara; P2 područja jedinica lokalne samouprave razvrstanih u II. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske

4. PODACI O DOHOTKU I PLAĆENOM PREDUJMU POREZA I PRIREZA (u kunama i lipama)

4.1. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA
4.2. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI
4.3. DOHODAK OD IMOVINE I IMOVINSKIH PRAVA
4.4. DOHODAK OD KAPITALA
4.5. DOHODAK OD OSIGURANJA
4.6. DRUGI DOHODAK
4.7. INOZEMNI DOHODAK

4.1. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA (PLAĆA I MIROVINA)**4.1.1. PLAĆA (prema obrascima IP)**

R. br.	OIB POSLODAVCA / ISPLATITELJA	UKUPNI IZNOS PRIMITKA	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
1	2	3	4	5 (3-4)	6
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
UKUPNO 4.1.1.					

4.1.2. MIROVINA (prema obrascima IP / potvrdama isplatitelja)

R. br.	OIB ISPLATITELJA	RAZDOBLJE OSTVARIVANJA	UKUPNI IZNOS MIROVINE	OBVEZNI DOPRINOSI IZ MIROVINE	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
1	2	3	4	5	6 (4-5)	7
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
UKUPNO 4.1.2.						

4.1.3. UKUPNO DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (4.1.1.+4.1.2.)**4.1.4. OSTVARENI DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA (PLAĆE I/ILI MIROVINE) NA KOJI SE NE PLAĆA POREZ NA DOHODAK PREMA STUPNJU INVALIDNOSTI HRVI**

R. br.	STUPANJ INVALIDNOSTI HRVI	IZNOS DOHOTKA	UDIO (4.1.4. stup. 3. / sveukupni dohodak pod 5. u postotku)
1	2	3	4
1.			
2.			

4.2. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)

 OIB poreznog obveznika: **12345678123**
4.2.1. DOHODAK / GUBITAK U TEKUĆOJ GODINI

R. br.	Dohodak / gubitak pojedinca	manjenja dohotka / uvećanje gubitka pojedinca (ukupno pod 4.2.4. stupac 3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (<0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	Iznos dohotka / gubitka			
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8
1.	66.252,22		12345678123			66.252,22	
2.							
3.							
UKUPNO 4.2.1.						66.252,22	

4.2.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.2.5. stup. 4)
4.2.3. UKUPNO DOHODAK (4.2.1. stup 7. - 4.2.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ

66.252,22

4.2.4. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE
4.2.5. UMANJENJA DOHOTKA POJEDINCA

R. br.	UMANJENJE DOHOTKA ZA	IZNOS
1	2	3
1.	PLAĆE NOVOZAPOSLENIH OSOBA	
2.	DRŽAVNE POTPORE ZA NAUKOVANJE ZA OBRTNIČKA ZANIMANJA	
3.	DRŽAVNE POTPORE ZA OBRAZOVANJE I IZOBRAZBU	
4.	IZDATKE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	
UKUPNO 4.2.5.		

4.2.6. GUBITAK SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIENOS

R. br.	GODINA	Iznos prenesenog gubitka	Umanjenje gubitka u tekućoj godini	Iznos gubitka u tekućoj godini pod 4.2.1. stup 6	GUBITAK ZA PRIENOS
1	2	3	4	5	6 [(3-4) ili (3+5)]
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

4.2.7. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVAREN NA POTPOMOŽNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA ZA KOJE SU PROPISANE OLAKŠICE

R. br.	POTPOMOŽNUTA PODRUČJA I PODRUČJE GRADA VUKOVARA	IZNOS DOHOTKA	UDIO (4.2.7. stup 3 / sveukupni dohodak pod 5) u postotku
1	2	3	4
1.	PRVA SKUPINA I GRAD VUKOVAR		
2.	DRUGA SKUPINA		

4.2.8. OBRAČUN DOPRINOSA PO OSNOVI OBAVLJANJA DRUGE DJELATNOSTI							
1. RAZDOBLJE OBAVLJANJA SAMOSTALNE DJELATNOSTI				2. RAZDOBLJE OBAVLJANJA DRUGE DJELATNOSTI			
Od		Do		Od		Do	
Od		Do		Od		Do	
Od		Do		Od		Do	
Od		Do		Od		Do	
Od		Do		Od		Do	
3. BROJ MJESECI OBAVLJANJA SAMOSTALNE DJELATNOSTI ¹							
4. BROJ MJESECI OBAVLJANJA DRUGE DJELATNOSTI ²							
5. IZNOS DOHOTKA (ZBROJ STUPCA 2 POD 4.2.1.)				66.252,22			
6. IZNOS DOHOTKA OD DRUGE DJELATNOSTI (r.br.4. / r.br.3 * r.br.5.)				0,00			
7. IZNOS NAJVIŠE OSNOVICE ZA MJESECE OBAVLJANJA DRUGE DJELATNOSTI ³							
8. IZNOS OSNOVICE ZA OBRAČUN DOPRINOSA ⁴				0,00			
9. IZNOS DOPRINOSA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE NA TEMELJU GENERACJSKE SOLIDARNOSTI (r.br.8. * propisana stopa iz članka 13. Zakona o doprinosima)				0,00			
10. IZNOS DOPRINOSA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE (r.br. 8. * propisana stopa iz članka 17. Zakona o doprinosima)				0,00			
11. IZNOS DOPRINOSA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (r.br. 8. * propisana stopa iz članka 14. Zakona o doprinosima)				0,00			

DIO I, K, O, D i inozemni dohodak					
4.3. DOHODAK OD IMOVINE I IMOVINSKIH PRAVA					
(prema rješenju Porezne uprave, pregledu primitaka i izdataka i potvrđama					
OIB poreznog obveznika:		12345678123			
R. br.	DOHODAK POJEDINCA	ZAJEDNIČKI DOHODAK		UKUPAN DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
		OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS		
1	2	3	4	5 (2+4)	6
1.					
2.					
3.					
4.3.1. UKUPNO DOHODAK OD IMOVINE, IMOVINSKIH PRAVA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ					
4.4. DOHODAK OD KAPITALA					
4.4.1. PODACI O DIVIDENDI I UDJELU U DOBITI (prema potvrđama isplatitelja)					
R. br.	OIB ISPLATITELJA		DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
1	2		3	4	
1.					
2.					
3.					
UKUPNO 4.4.1.					
4.4.2. PODACI O KAMATAMA (prema potvrđama isplatitelja)					
R. br.	OIB ISPLATITELJA		DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
1	2		3	4	
1.					
2.					
3.					
UKUPNO 4.4.2.					
4.4.3. PODACI O IZUZIMANJIMA (prema potvrđama isplatitelja)					
1.					
UKUPNO 4.4.3.					
4.4.4. PODACI O DOHOTKU OD DODJELE I OPCISKE KUPNJE DIONICA (prema potvrđama isplatitelja)					
1.					
UKUPNO 4.4.4.					
4.4.5. UKUPNO DOHODAK OD KAPITALA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (4.4.1.+4.4.2.+4.4.3.+4.4.4.)					
4.5. DOHODAK OD OSIGURANJA (prema potvrđama isplatitelja)					
R. br.	OIB ISPLATITELJA		DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
1	2		3	4	
1.					
2.					
3.					
4.5.1. UKUPNO DOHODAK OD OSIGURANJA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ					

4.6. DRUGI DOHODAK (prema potvrdama isplatitelja)						
R. br.	DRUGI DOHODAK PO OSNOVI	PRIMICI	IZDACI	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PRIMITAKA	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
1	2	3	4	5	6 (3-4-5)	7
1.	PRIMITAKA ČLANOVA SKUPŠTINA I NADZORNIH ODBORA					
2.	AUTORSKIH NAKNADA					
3.	Umjetničkih, artistskih zabavnih, sportskih, književnih, likovnih djelatnosti, te djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama NEREZIDENATA					
4.	Primitaka trgovačkih putnika, agenata, akvizitera, sportskih sudaca i delegata i dr.					
5.	Primitaka u naravi, nagrada učenicima, primitaka učenika i studenata za rad preko udruga, stipendija, nagrada, naknada iznad propisanih iznosa					
6.	NAKNADA UMJETNIKA I KULTURNIH DJELATNIKA (za isporučeno umjetničko djelo)					
7.	PRIMITAKA PROFESIONALNIH NOVINARA, UMJETNIKA I ŠPORTAŠA					
8.	OSTALIH PRIMITAKA	81,04		16,24	64,80	18,49
4.6.9. UKUPNO DRUGI DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (od red br. 1 do red br. 8)					64,80	18,49
4.7. INOZEMNI DOHODAK (prema potvrdama inozemnih isplatitelja i vlastitim evidencijama)						
R. br.	IZVOR DOHOTKA	DRŽAVA IZVORA	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ		
1	2	3	4	5	6	
1.						
2.						
3.						
4.7.1. UKUPNO INOZEMNI DOHODAK I UPLAĆENI POREZ						

